

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: FÉLÉLŐS szerkesztő: KIADJA:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A nadir felé.

Budapest, augusztus 12.

(V.) Suttogva jár ajkáról-ajkra a kormány-párton az ijedségsugallta tábori jelszó: *koncentráció!* A nagy közvélemény álmélkondva hallja eme titokzatos rebegést s még nagyobb csodálkozással nézi, mint igyeksenek komoly férfiak e léha jelszó megvalósítására. Koncentráció, — mi az Isten csudáját akarnak az urak koncentrálni? Önnönmagukat? Hiszen ha jól tudjuk, immár idestova öt esztendeje, hogy koncentrálódtak egyazon pártkötelekben.

Avagy vegyük-e a mostani törekvést olyatén tartalmu őszinte beismerésnek, hogy az a pártégység, mely eddig volt, fabatkát sem ér és hogy az *igazi* összeolvadásnak még csak ezentul kell végbemennie? De hiszen akkor tökéletesen igaz, amit az urak eddig méltatlankodva tagadtak: hogy a fuzió Széll Kálmán kormányraléptekor ige volt csupán, mely mainapig sem öltött testet. Akkor igaz, hogy Apponyiék külön politikai irányzatuk fenntartásával vonultak be a többség táborába, hogy pártgyéniségüket s az ebből folyó hatalmi aspirációikat az új klubhelyiségbe is magukkal hozták, s hogy régi lobogójuk nem maradt künn, hanem velük ment begöngyölt állapotban, de sértetlenül, hogy szükségadtán bármely percben ismét kibontható legyen. És akkor igaz, hogy ugyanezen urak ötödfél éven át, amely időbe egy általános választás is esett, ingyen végig élvezték a többségi állapot minden beneficiumát a nélkül, hogy annak terheit is vállalták volna. És akkor a volt nemzeti párt bavitte a többségbe minden szellemi és politikai cökmökjait, tehát a feudális és klerikális szellemet is, persze azzal az óvatossággal, amelynek *reservatio mentalis* a hirhedt neve. Lám-lám, milyen csinos beismerések foglaltatnak a koncentrációra való törekvésben!

És vajjon mire legyen jó ez a koncentráció? Arra-e, hogy *legyenek* nemzeti vívmányok, vagy arra, hogy *ne* legyenek? Arra-e, hogy annyi legyen a nemzeti vívmány, amennyivel *hosszu időre* őszinte béke létesíthető korona és nemzet közt, vagy arra-e csupán, hogy épp annyit szorítsunk most ki a koronából, amennyi elegendő a *pillanatnyi* helyzet nehézségeinek elhárítására? Vagyis érthetőbb nyelven szólva: gróf Andrássy Gyula és gróf Tisza István legyen-e a koncentráció középpontja, akik a kiegyezést oly szorosan magyarázzák, hogy a nemzeti szempontoknak még alamizsnát is alig juttatnának, avagy Apponyi Albert, aki házelnök korában bizonyára nem azért markolt akkora nemzeti minimumot, hogy kormányra jutván, saját magát lefelé lícitálja?

Nem sok értelmét látjuk tehát a koncentrációnak. Erőssé a szabadelvűpártot nem úgy tehetni, hogy szertehúzó elemeit egy heterogén kabinet vasabroncsával veszik körül, mert mire ez az abroncs rozsdát fog, szét hullanak a korhadt dongák s a politikai kádárok fogcsikorgatva fogják akkor bevallani, hogy erre a nyavalyás anyagra kár volt annyi jó munkát pazarolni. *Aki erőssé akarja tenni a többséget, az vajjon eret rajta;* s legyen gondja rá, hogy ami eddig *kormánypárt* volt csupán, az most már alakuljon vissza azzá,

ami volt: *szabadelvű* párt. Ami nem jelenti korántsem azt, hogy tehát vissza kell a fuziót csinálni.

A fuzió létrejöttében — ezt önértékelte mondjuk — e lapnak nem csekély része volt, s ami részünk benne akadt, azt legszebb emlékeink közé sorozzuk. A fuzió hasznos volt, szükséges volt, sőt halaszthatatlan is volt. Nem visszacsinálni akarjuk hát a fuziót, hanem *jóban megcsinálni*.

Mert ma már döröcség volna tagadni, hogy átkozottan rosszul volt megcsinálva. Akik bejöttek a fuzió révén a többségbe, azokat elfelejtették jól megrostálni. S e rostalatlanság révén sok feudális és klerikális konkoly keveredett azok közé, akiknek a többségbe való bevonulása egyszersmind a szabadelvűség és a nemzeti demokrácia nyereségét jelentette.

Nem kell ezt a speciést közelebből jellemoznünk. E csoport közlőnye valamelyik minapi cikkünket, mely a többség különböző árnyalatait sorolta fel, azzal vélte kiegészítendőnek, hogy van a kormánypárton még egy kategória: a talmudzsídok kategóriája. Az egyensúly kedvéért mi is ideigatunk hát még egy árnyalatot: a parasztnyuzók és föld-uzsorások árnyalatát. Erre a kategóriára gondolunk mi, midőn a fuzió elhibázottságáról beszélünk. Közülük a legenyhébb is reakcionáriusabb és ultramontánabb az egész néppártnál. Gusztsú dolga volt tőlük, hogy ilyen létükre betették a lábukat egy pártba, amelynek *szabadelvű* a neve és *szabadelvű* minden tradíciója.

Mi ugy tudjuk, hogy ezek az urak kardoskodtak a legdühösebben ama törvényért, mely a kereskedelmi verseny tisztessége érdekében szigorúan sujt minden hamis céglélíratot. A canailienak nyakára persze szigorú erkölcsöket zudít a feudális csapat. De ő maga nem áttalotta a lelkeben lakó legsötétebb reakciót a szabadelvű cégér népszerűségének oltalma alá helyezni. A politikában nem tilos és nem diffamáló a *concurrence déloyale*, ugyebár? Vagy ha igen, hát csak akkor, ha a politizáló csöcselék követi el? A rosszul megcsinált fuzió az oka az egész felfordulásnak. A közvélemény nem tudott többé eligazodni a közéletben. Megtévesztették, hát megtévedt. Látván egy szabadelvűpártot szabadelvűség nélkül, bizalmával azok felé kezdett fordulni, akik legalább arra az egy negatív érényre hivatkozhattak, hogy táborukban a feudális gőg és a gazdasági ürügyek mögött settenkedő klerikálizmus nincsen képviselve.

Mindent egybevetve, nem összepántolni kell a szabadelvűpártot, hanem ellenkezőleg: *ritkítani*. Valameddig a többség csupán *kormánypárt* akar lenni, addig hiába kínálgatja magát, az ördög se kér belőle. A nemzet a *szabadelvűpártot* emelte pajzsára, a *szabadelvűség* jegyében akar fejlődni, a *demokratikus haladás* útján akar járni. Ha tudja a nemzetet a többség ilyen politikával megkínálni, csakhamar rendbejő az ország dolga. Ha nem, hát akkor folytatódik a zuhanás, lejjebb, egyre lejjebb, egészen le a nadirig.

Mikor jön a király?

Budapest, augusztus 12.

(B.) Amikor gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a képviselőház hétfői ülésén lemondását bejelentette, rövid beszédének utolsó passzusába harsány éljen csapzott bele. Bármilyen nagy volt is az ellenzéki közvélemény föllélegzése a bizonytalan szándéku kormányzó távozásán, — mégis az ellenzék magatartása, amelyet mindig lovagias érzületek igazgatnak, nem lehetett olyan udvariatlan, hogy a taps és az éljenzés magát a lemondást ünnepelte volna. Ez a taps a távozó miniszterelnök egy eleven eselekedetének szólt, az elsőnek és az utolsóknak, mely a hold változását is alig megért Khuen-uralom heteiből az ország elismerésére tette magát érdemessé. A miniszterelnök szólott ekképpen:

Végül legyen szabad annyit bejelenteni, hogy az új kormány alakítása céljából ő felsége a legközelebbi napokban Magyarországra érkezik. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.)

Bármily kevésbé szoktatta is a magyar miniszterelnök kicsiny szokásának vékony szabotossága a magyar közvéleményt ahhoz, hogy hajszálfinom megkülönböztetéseket keressen a bán órációiban, mégis a legközelebbi napok gróf Khuen naptára szerint is legkésőbbben annak a hétnek a végét jelenthetnék, amely hétnek az elején a nyilatkozat történt. Mert minden olyan terminus, amely a hét határát túllépi, jövő hetet jelent és nem több legközelebbi napokat. Áll ez az obstrukció leszerelésére vonatkozó reményekre, áll részleges apró válságok eligazítására: — de áll különösen olyan országos krízis intézések, amelyben a felizgatott nemzet minden várakozása a király egy olyan elhatározásában csuesosodik ki, amely a felséges urat hazahozza, hogy a vezető férfakkal való közvetlen érintkezés útján ő maga próbálja meg az ország fölzaklatott nyugalmának helyreállítását. Valamint súlyos kórságok alkalmával a legcsekélyebb halogató is nagy veszedelmek csiráit rejtí magában, azonképpen egy ország idegzetének tufeszített állapotában beláthatatlan kártevés, ha idejekorán nem jó az az orvosság, amelyre fölbresztett várakozásának pillanatában, okkal vagy a nélkül, de reménnyel vált tekinthetni. Ez egy lélektani momentum, amelynek helyes fölismerésével gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök államférfiai eselekedetét látszott véghezvinni. Sajnáljuk, hogy mi, akik vele szemközt vallott nyílt ellentállásunk után is siettünk neki ezért az elismerést megadni, kénytelenek vagyunk most számon kérni azt a könnyelműséget, amelylyel a hatalomról való távozás utolsó pillanatában vagy egy hiu reményt tüntetett föl örvendetes valóság-nak, vagy nem szerzett kellő biztosítékot affelől, hogy ígéretének a nemzet elé helyezett váltóját legfeljebb helyen honorálni fogják. Mert nem csak a miniszterelnök nyilatkozatának szövege mondta meg, hogy a király legkésőbb a hét végén Magyarországra jön, de külön bejelentette

egy félhivatalos közlemény is, hogy ő felsége szerdán Bécsbe érkezik, még ugyanaznap Bécsbe megy gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök is, hogy a felséges urnak, aki azután nyomban Gödöllőre utazik, a válság dolgában előterjesztést tegyen. Másnap, kedden este, félhivatalos híradás jelent meg, hogy a király pénteken már Budapesten lesz, tehát Gödöllőről is már közvetlenül a körünkbe érkezik, és a politikai világban egyetemes hit volt, hogy ezen a napon meg is kezdődik a kihallgatása ama parlamenti férfiaknak, akiknek véleményét ő felsége tudni óhajtja. Még határozottabb formája volt a keddi éjszaka folyamán a miniszterelnök bécsi útja bejelentésének, amely a *Budapesti Tudósító* hiteles papírosán keresztül így jutott a közönség elé:

Mint értesülünk, gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök szerdán este Bécsbe utazik, hogy másnap ő felségének a válsággal összefüggő előterjesztéseket tegyen.

Ami nyilatkozat, interjú, félhivatalos közlés és a nyilvánosság szolgálásának egyéb hiteles szentek, szentje a sajtóban csak megfordult, mind a drámai csomó ügyes szövésével odatartott, hogy a miniszterelnök utolsó kormányzati ténylegének, a király hazajöttének pontos és a csónak vágó valószínűségét szolgálja. Mindezekkel szemközt ezideig csak egy tény következett be, hogy az ok, amely a király jövetelét idáig a nemzetnek is fogható módon késleltethette, a romániai király ischli látogatása, immár elmúlt és a helyett, hogy megkaptuk volna tehát a felséges ur ideérkezése órájának újabb bejelentését, — az éjszaka sötétjében dodonai jóslások jönnek, amelyek során a buzgó félhivatalosok a homály terjesztésében egymást igyekeznek felülmúlni. A *Magyar Távirati Iroda* jelentti ugyanis:

Ő felsége hazaérkezésének időpontja ez idő szerint még nincs véglegesen megállapítva. Nevezetesen nem történt még megállapodás arra nézve, vajjon a király a hét végén, vagy a jövő hét elején érkezik a magyar fővárosba. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt ő felsége péntek délelőtti folyamán Schönbrunnban fogja fogadni s ehhez képest a kormányelnök holnap este Bécsbe utazik.

Még kolosszálisabb (— a jelzőket most mindig a homály irányában méltóztassék érteni —)

a *Budapesti Tudósító* ma éjszakai híre, amely szól okképpen:

A legújabb intézkedések szerint ő felsége pénteken délelőtti 10 órakor fogja gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt a bécsi Hofburgban fogadni. Ez okból a miniszterelnök csak holnap este utazik Bécsbe. Ő felségének Budapestre való utazása ennek folytán némi késleltetést szenved.

Tehát:

1. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök, akit az estilapok ma délután 5 órakor már Bécsbe utaztattak, csak holnap, csütörtök este megy Bécsbe.

2. A felséges ur a pénteki délelőtti folyamán, ha a *Magyar Távirati Irodának* van igaza, Schönbrunnban fogja fogadni.

3. Ha a *Budapesti Tudósító*nak van igaza, pénteken a bécsi Hofburgban történik a miniszterelnök kihallgatása.

4. Ő felsége hazaérkezésének időpontja ez idő szerint még nincs véglegesen megállapítva: — mondja a *Magyar Távirati Iroda*.

5. Ő felségének Budapestre való utazása némi haladékokat szenved: — mondja a *Budapesti Tudósító*.

6. Valaminek folytán szenved haladékokat: — mondja a *Budapesti Tudósító*. És pedig annak folytán, hogy gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök csak péntek délelőtti megy kihallgatásra.

Mi ez? A miniszterelnök prejudikálni akar a haza készülő király késésének azzal, hogy szerda helyett csak péntek reggel érkezik Bécsbe kihallgatásra jelentkezendő? Mi bizonyára nem vagyunk elfogultak a miniszterelnök kormányzó erényei iránt, de hogy első és utolsó dícsőségét ő maga ugyan akarta legyen lerontani, hogy a saját akaratából később jelentkezvén kihallgatásra, késleltesse a király hazajöttét is, — csak mégse hiszszük el. De azt azután még kevésbé, hogy a király hazajövetelének elhalasztása szintén a miniszterelnök audienciájának későbbre való tolásával függ össze. Mert miért kellett gróf Khuen-Héderváry audienciájának is elhalasztódnia, holott a program első pontja, az tudniillik, hogy a király Ischlből szerdán Bécsbe érkezik, pontosan teljesült. Ez itt a kérdés és e kérdés körül mérkőztek ma a politikai

honmaradtak, komolyak és fantaszták, a klubok napról túlfutott termelében.

Voltak szelid magyarázók: hogy ő felsége a kettős ünnep következtében halasztotta el hazajövetelét. Hogyan? A magyar állam életébe vágó krízis intézése körül, amikor a korona vitális érdekének állították oda és pozitív akaratának is, hogy a sorozásnak még augusztus folyamán meg kell történnie, késlelteti a válság lebonyolításának megkezdését a két ünnepnap? De jó. Mondjuk, hogy késleltetheti. Hát hétfőn, amikor a miniszterelnök nyilatkozata történt, még nem volt tudott dolog a szombati és a vasárnapi ünnep? Talán Ischlből más naptár van? Vagy az öreg Gergely időszámítás hirtelen tökélt el a szombat-vasárnapi kettős ünnep rögtönzését? Hiszen ez játék!

Voltak nekivadult magyarázók, akik odáig mentek a kicsit grimaszra fordult helyzet értelmezésében, hogy a király csütörtökre azért nem indulhatott el Budapestre, mert Edvárd angol király Marienbadba érkezik és a hónap végén Bécsbe várják. Amde ez a legkevésbé lehetne akadálya annak, hogy a felséges ur hű Magyarországa válságának elsimitására siessen. Hiszen az angol király eme különben jóleső tervei sem voltak titkok már a hétfői nyilatkozat alkalmával sem.

Hát jöttek a kalandos magyarázatok, amelyeket a szabadelvű pártkörben suttogtak: hogy mozgósító szándékok vannak, macedon csillagokat látni a magyar boltozaton és e nagyratörő és izgató tervek fénylőn keresztül kell nézni a magyar válság megoldásának szálait. Hajajaj: ezt erősebb már értik. Gróf Khuen-Héderváry Károly tehát pénteken, reggel vagy délelőtt, Schönbrunnban vagy a Hofburgban, pironkodva áll királyi elé:

— A szélsőbal tapsaival ő felség, én mit tegyek? Mert való igaz, hogy felséged Magyarországra eljő, de jövetelének, ha csak egy nappal késik is, más színe van, mint amelyért nekem a jutalom kijárt.

Hétfőn úgy volt, hogy a magyar király kormánya előterjesztésére hazasiat, hogy bölcseségével és tekintélyével gyorsítsa a válság megoldását. Ma is van sietség, hozzá lázas sietség: titkos és nagy hatalmakkal mi mód sikerülhetne

TÁRCA

Az ifju festő álma.

— A *Budapesti Napló* tárcája. —

Írta: *Ferry*.

Zöld mezőn, öreg, arnyas tölgy alatt egy fiatal festő ült a vászna előtt és szorgalmasan dolgozott. Fákól félig elrejtve régi várom volt a tengerparton, azt festette, s a kép meglehetősen sikerült. De a festő, úgy látszik, nem volt megelégedve magával, mert a fejét csóválta kelletlenül és így dünnyögött:

— Hány meg hány négyzetméter vásznot pingáltam már tele, s mégsem akadt egyetlen vevőm is. Hát ezt vajjon megveszi-e valaki?

— Ezt sem veszi meg senki — felelte rá rögtön jómaga.

— ... Senki — verte vissza a várom felől a visszhang.

A festő meghallotta, dühösen felpattant, lecsapta ecsetjét és palettáját és leheveredett a földre.

— Szép művészet a festészet — bölcsekedett magában — de csak akkor, ha az ember mellékesen üzi. De élni belőle ... no az keserves! Tehetségem van, szorgalmas is vagyok — ezt már csak azért is hinne meg, mert mindenki mondja — de hát mi hasznom belőle? Inkább lennék kontár, csak vevőim volnának. Kár, hogy a váromban nem lakik földesúr ... Igaz, hogy ő sem venné meg a képetem, de legalább meghívna ebédre. Így azonban ... ej, vegyük elő a régi fogást — gyújtunk egy cigarettára, szundítsunk valamit s estig majd csak kibírjuk. Hanem forráság, az van itten. Akárcsak valami sü-

kemencében. Hogy táncol a levegő ott a tenger felett ... hogy szikrázik, az embernek a szeme is belefárad ... aztán fessen itt az ember ... ha, ha, igazán nevetésgés. Igen, igen ... kontárnak lenni, az a legjobb ... igen ... kontárnak lenni ...

Egyet ásitott még — aztán elaludt.

*

A tenger fölött ködök emelkedtek, egybegomolyodtak, a partra, a váromra is felhúzódtak és teljesen beburkolták. A ködfelhők közül valami páraalakzat vált ki és lebegve vonult fel a réten ... Most forgolódni kezdett a páraeszmé, hol meghízott, hol megsoványodott és a festő felé közeledett.

De ni, hiszen ez nem is párázat, inkább emberi lény és ime, most elveti vékony fátályát ... Egy nőalak áll a festő előtt. Sovány, bizvást csontváznak lehetne nézni, az idomai szögletesek, a dereka akár a darázsé, szénfekete szeme mélyen benne fekszik az íregében, a szemöldöke mesterségesen megnövesztve és megfestve, az arca halványkék, hosszan lelógó haja vörös színű. Így áll ott ez a keserves asszonyalak.

Elszörnyedve nézett rá a festő és így szólt: — Ki vagy te szerencsétlen? Abból a várbörtönből szöktél-e meg, vagy valami éhen elpusztult festőné szelleme vagy talán?

— Sem az egyik, sem a másik — susogta a nőalak. — A szerencsét hozom neked, gazdagságot és becsülést akarok szerezni a számodra ... ezért kontárná teszek. Jól jegyezd meg magadnak, amit mondok: Híres táncosnő voltam a régi Rómában, aztán halálom után mint félistennő az Olympusra kerültem. Azelőtt vígan voltunk odafönn. De amióta az emberek legnagyobb része itt a földön nem hisz a régi istenekben, azóta az öreg Jupiter nagyon rosszkedvű. Néhány

héttel ezelőtt meg kellett jelennem a trónusa előtt és serpentintáncot kellett mulattatnom. Sikertől egy kissé felvidítanom. A tánc után így szólt hozzám: „Mióta bennünket, régi isteneket nyugalomba küldtek, az Olympus nem Olympus többé, hanem csak egy ócska lomtár. De ennek most másként kell lennie. Majd meglátom, vajjon nem lehet-e azt a törpe fajzatot, amely ott lenn a földön embernek nevezi magát, arra kényszeríteni, hogy újra a porban csuszszék előttünk. Terveim van veled, majd megtudod parancsolataimat. Három hét múlva újra megjelenés előttém.” Rossz idők következtek rám ezután. Egyhármad poróci ambróziára fogtak, a nektárt egészen megvonták tőlem. Ilyen rossz ellátás mellett kellett táncolnom, — táncolnom kellett naphosszat, amíg fáradtam össze nem roskadtam. A hajamat vöröre festették, a többit, ahogy még elbántak velem, inkább elhallgatom. Ma reggel újra az istenek istene, Jupiter elé vezettek. Ő pedig elragadtatva kiáltott fel: „Ez már beszéd. Bravó!” — Egészen a gústusom szerint jártak el veled. Ezennel nagyon fontos megbízatással küldölek a földre. Itt, ebben a flakóban egy bacillus van. Ezzel megfertőzd az embereket. Elsősorban pedig a festőkre legyen gondod, azután következnek a többi művészek, a költők és írók. A nők a legjobb munkatársaid lesznek. Akár a pestis, úgy vonulj végig az országokon és senkit se kímélj, aki elébed kerül. Ráncigáld ki az embereket kényelmes ágyúkból, ved le őket kényelmes nyughelyükről. Rombold össze régi szép butorait és állíts be lakásukba újakat. Régi szép bronzait és csesebecskéiket dobáld le almáriomairól, képeiket a falakról. Jelents ki minden ócskaságnak és pótolj új alakokkal és a magad képmásával. Hamarosan az emberek minden régi dologt meggyűlölnék és megvetnek. Előtte azonban a porban fognak

mentül több bécsi levegővel megkönyékezni a magyar királyt, mielőtt befogadná a gödöllői park csöndje, amely segít az agg felségnek gondolkodni a magyar nemzet sorsán.

BELFÖLD

Hentaller údvözlése A gyomai kerület polgárai Hentaller Lajos országgyűlési képviselőhöz a következő údvözlő levelet intézték:

Nagyságos Hentaller Lajos országgyűlési képviselő urnak! Az igazság és jogainkért való küzdelemben állásfoglalása igaz örömnökre szolgál. Fogadjon Nagyságod igaz szeretetünk és teljes bizalmunk nyilvánítását. Erőt, egészséget kérünk istentől a további igazságos küzdelemhez. Gyoma, 1903 augusztus 2. A gyomai függetlenségi párt nevében hazafias üdvözléssel: Biró Benedek, Erdei János, Béres Dániel, Vincze András, Lukács Gábor, Weigert József, Gáos Benedek, Szabó József.

A kormányválság.

Budapest, augusztus 12.

A válság, amint ez természetes, nem fejlődik tovább így leélt sem addig, míg a király Budapestre nem jön. Kombinációk fel- és letűnnek, félig és egészen valótlán hírek keringenek a levegőben, de történni alig történik valami.

Konstatálhatjuk azt, hogy egyre inkább előtérbe lép annak a felismerése, amit mi a válság kitörésének napján megmondottunk: hogy *ennél* a válságnál nem a személy kérdése a főkérdés, hanem az a politika, amelyet a király kiszemelt emberek magával hoz. A válság megoldása a katonai kérdések körül forog, amint ez a politikai körök közérzésében is felismerhetetlenül jelentkezik. Attól függ minden, hogy mennyit lesz módjában megigérni és megvalósítani a katonai téren való nemzeti követelményekből az új miniszterelnöknek. Csak másodsorban jön tekintetbe a személy, de másodsorban aztán nagyon is tekintetbe jön. Üres kézzel senkinek boldogulhat, de engedmények ígéréstével sem *mindenki*: körülbelül így lehet kifejezni azt az impressziót, amely politikai körökben minden oldalon uralkodik. A személyi kombinációk ma még koraiak tehát, mert *előbb* kell összeállítani az új ember utibagázsát és csak aztán fogják a hozzávaló embert kiválasztani. Legalább így lesz, ha komolyan akarják a kibontakozást Bécsben. Ha nem, abban az esetben a kombinációknak még kevesebb az alapja, mert akkor senkinek tudhatja, hogy *mi* következik és egészen közömbös, *ki* következik.

mászni. Mint istennőt fognak téged imádni és templomot építenek a számodra. Mivel az emberek azt tartják, hogy isten képre vannak teremtve, elsősorban az asszonyok és leányok fognak arra törekedni, hogy hozzád hasonlókká legyenek. Bőjtöléssel és önsanyargatással csakhamar elvesztik szép formáikat. A hajukat festeni fogják és — selypíteni fognak, s nem beszélni. Csak modern szindarabokért és táncokért, verisztikusirodalomért fognak lelkesedni. Sok emberre fogsz akadni, aki egészen immunis lesz ezzel a bacillussal szemben, de azért lassan és biztosan alakul majd ki a földön az ujmodi, az „Über“-nő. Ezennel kinevezlek „A Szecesszió istenasszonyának!“ Kinevezetted holnap jelenik meg az Olympus hivatalos lapjában. Mehetsz. Teljesíted hivatásodat! Sebessen repülve, épp az imént érkeztem meg az Olympusról. Te vagy az első ember, aki a földön elem körülélés legnagyszerűbb örömeire látom, hogy festő vagy. Szíved meg jól, amit most a lelkekre kötök: Ugy teszel mindig, amint a dolgokat látod vagy látni akarsz. Bármily különös legyen is az, amit festeni akarsz s ha soha ember úgy még nem látta, sebai. Ha faggatnak, nézz rájuk hűvösen, mosolyogd le őket félvállról és sutogd oda nekik: „Ez modern.“ Csakhamar el is hiszik majd neked. Attól kezdve aztán úgy festhetsz, ahogy éppen akarsz.

Az istennő aranytokból üvegesét vett elő, a benne lévő folyadékból rácsapott a festő ajkára és így szólt:

Csak a teljesség kedvéért írjuk ide, hogy a mai kombinációkban három név maradt még felszínen: Lukács László, Wekerle Sándor és gróf Apponyi Albert, de az utóbbi már csak harmadsorban. Gróf Csáky Albin semmi szín alatt sem vállalkoznék kabinetalakításra, éppen oly kevésbé, mint Széll Kálmán.

A mai nap kevés pozitív hírt szolgáltat. Erről a kevésről és amiről még ezenfőlül megemlékezni érdemes, a következőkben számolunk be:

(Az osztrák urakháza elnöke.)

Pilsen, augusztus 12.

A Pilsener Tagblatt interview-et közöl Windischgrätz Alfréd herceggel, a volt osztrák miniszterelnökkel, az urakháza jelenlegi elnökével a magyarországi politikai helyzetről és a magyar eseményeknek Ausztriára való befolyásáról.

Windischgrätz herceg szerint Magyarországon a politikai viszonyok olyan ponthoz jutottak, amelyről alig lesz lehetséges azoknak az osztrák viszonyokra való káros hatását elkerülni. Nevezetesen azok az engedmények, amelyeket a katonai javaslatok tekintetében elég megrendületlenül megígérték a magyar ellenzéknek és amelyek eddig nem vezettek célhoz, azzal, hogy az új tárgyalások alkalmával nem vonhatóak vissza, egyelőre beláthatatlan horderejűek Ausztriára nézve. Ausztria képviselői a Magyarországon napról-napra mindinkább bizonyodottabb viszonyok közepette aligha lesznek abban a helyzetben, hogy még egyszer megszavazzák a Magyarországgal való kiegyezést. Annál kevésbé, mert Magyarországon nem is titkolják, hogy minden erővel iparkodnak a perszonál-unió létrehozására. Igen természetes, hogy ez még ma nem valósítható meg, mert Magyarország gazdasági tekintetben nem elég erős (?) ahhoz. A magyar hazafiaknak e tervük keresztültelére még néhány évig várniuk kell. A perszonál-unió abban a pillanatban érhető el, hogy ha a mai község hadseregben az egység megvalósul, — azért minden jó osztrák hazafinak kötelessége arról gondoskodni, hogy ez a lehetetlen helyzet be ne következhesse és megakadályozni, hogy az évek folyamán Magyarország gazdasági helyzete által e terv megvalósítása Ausztria kárára meg ne történjék.

A N. Fr. Pr. mai esti lapjában a következőket írja: A király ma este Ischlből Schönbrunnba érkezik, hogy az illetékes tényezőkkel az új magyar kormány megalakítása felől tanácskozzék. Minthogy annak, aki a kabinetalakítást elvállalja, tudatnia kell adni, hogy mennyire mehet Magyarországnak a hadseregére vonatkozó követeléseinek teljesítésében, most tehát mindenneke előtt az engedmények formulázásával foglalkoznak. Az ellenzék se tekinthet el mostattól, hogy követeléseit az azonnal teljesítetőkre és a jövőben megvalósítandókra osztsa fel. Ezt persze nem szerénységből kell tennie, hanem azért, mert a magyar had-

sereg részére szükséges tisztekkel Magyarország most nem rendelkezik, sem azokat jelenleg be nem szerezheti. Könnyen érthető, hogy itt Ausztriában különös bosszúságot okoz az a körülmény, hogy azokat az előkészületeket, amelyek arra valók, hogy a közös hadsereget Magyarországi kívánságához képest alakítsák, Ausztria nélkül és ennek a feje felett teszik meg. Ez a bosszúság tükröződik vissza a nemzeti vidéki sajtóban is, amelyik annak az aggodalmának ad kifejezést, hogy Ausztriát, amelynek ezeket az önálló magyar hadsereg megalkotására vonatkozó előkészületeket 66 százalékos kvóta arányában kell megfizetnie, éppugy, mint 1867-ben, belejezett tények elő fogják állítani.

Lukács pénzügyminiszter ischli utazásának újabban, a hivatalos és félhivatalos cálokat dacára, nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak, mert Lukácsot már a Bánffy-kormány válsága óta a korona legbizalmasabb emberei közé s.ámították. Azt hiszik, hogy Lukács, miután el utazása előtt az ellenzék vezérével tanácskozott, a legalkalmasabb férfit arra, hogy a koronának a helyzetről rendes képet adjon.

(Gróf Tisza István a helyzetről.)

A Nagyvárad tudósítója tegnap délután felkereste gróf Tisza Istvánt, hogy vélekedését a politikai helyzetről megkérdezze. A beszélgetés főbb részei ezek voltak:

— Igaz az, méltóságos uram, hogy méltóságod legújabbban újra meghívást kapott 6. felségétől?

— Ebből a hírből egy szó sem igaz; ilyen meghívást mostanában nem kaptam.

— Mit szol méltóságod a politikai helyzet mostani fordulathoz, Khuen-Hédervary miniszterelnök lemondásához?

— Ezt a fordulatot igen sajnósan tartom, sajnálatosnak tartom azt, hogy gróf Khuen-Hédervary az országos ügyek intézésének eléről lekerült, mert a volt miniszterelnökről nekem igen magas véleményem van.

— És mi a véleménye méltóságodnak, hogy a válság mai állapotában mi a kibontakozás útja?

— A kibontakozás útjának most is ugyanazt tartom, amit legutóbbi nyilatkozataimban, beszédeimben kijelöltem, amelyek a közönség előtt eléggé ismeretesek.

— És ha az események oly fordulatot vennének, hogy Lukács László vagy Apponyi Albert biztatnék meg a kormányalakítással, belpén méltóságod a kabinetbe?

— Erre a kérdésre igazán nem felelhetek.

— Tehát méltóságod egyáltalán nem hajlandó most tárcát vállalni?

— Ismétlem, hogy erre nem felelhetek, de ebből ne tessék se igent, se nemet kiolvasni.

(A képviselőház szünete.)

A képviselőház szünete körülbelül két hétig fog tartani. A legkedvezőbb számítás szerint a kormányválsággal összefüggő kihallgatások pénteken kezdőd-

— Most nézd meg a tájat.

Mintha tűz járta volna át a festő testét. Ránézett a csuf nőalakra... szépek, kíváncsúnak láttá, soha még ilyen bűbajos asszonyt nem látott. Forró szerelemtől áthatva fel skart pattant, hogy a lábához omoljon és szerelmet esdélkeljen tőle. De mi ez?... Az egész mező vörös... az erdő tulnán kék...

A festő rendkívül megrémült és — felébredt. Alomittasan bálult meg a vidékre, borzadva kapott a fejéhez, megdörzsölte a szemét és újra csak maga elé meredt... de csak továbbra is olyan maradt a tájék. A mező vörös... az erdő tulnán kék...

Nagy verejtékecspek hullottak le a homlokáról. Amott nyugaton vérvörösen áldozott le a nap. A festő odalépett az állvány elé és hangosan felkaecogott. Aztán fogta a kését, lemetsette a vásznat és megvetéssel a földhöz vágta. Ő volt az istennő első áldozata — a fertőzés sikerült nála.

Mikor a rákövetkező télen megnyílt a kiállítás, először a felháborodás vihára zugott végig a közönségen. Egy új kép okozta ezt a felháborodást. Vörös mező közepén nőalak, csaknem olyan vékony, akár egy karó s úgy bálult rá a kék erdőre, mintha csak lesné, hogy valaki most rögtön rákiáltja, hogy „Pfuj!“ És sokan a közönség köréből ki is mondták ezt a szót. De amikor egy napon a kép alatt ott ékeskedett egy cédula,

hogy „megvették“, akkor a közönség már egészen más szemmel kezdte nézni a képet. Mikor pedig kiült, hogy a festő a képet tekintélyes összeget kapott, akkor sok festő képzetben hallotta már gurulni és csörögni az aranyakat. Azt mondták:

— Amit ez tud, tudják mások is.

És hazamentek és festettek modern képeket. Mikor néhány évvel később a Szecesszió istenasszonya hazarepült az Olympusra és megjelent Jupiter színe előtt, az öreg, mikor meglátta a sármal alakot, megcsodálta a fejét és meglehetősen barátságosan így szólt hozzá:

— Szegény kicsikém!... Nem, ez még sem járja. Hamarosan most alaposan meg kell hizlalni téged, különben csakugyan karó lesz belőled. Most már csak maradj szépen itthon, hiszen a te hívó seregöd ott lenn a földön milliónyi. Ha aztán a festők nagyon elbizakodnak és azt hiszik, hogy azt tehetik, amit akarnak, akkor majd ezt a ládásakat küldöm a földre.

— Hát ebben mi van? — kérdezte a többi isten.

— Pszt! Csönd! — felelte Jupiter. — Ebben a természetes színekben való fotografálás titka van. Ha majd jól értik ezt, egyszer az emberek s nem tapogatóznak a sötétben, akkor megválnak, mi a tárgyak igaz színe a földön. De ezzel a ládáskaival nem téged küldelek le „Szecesszió“ a földre, hanem bizonyos okokból az én kedves „Venuszom“ utazik majd az emberek közé.

Nem panaszkodik többé Erényi-féle „Ichtiol-Salicyllal“
egy kísérletet tesz. Szagtalan.

nek és hétfőig vagy keddig tartanak. A kormányalakítás is eltart két-három napig s közben a király születésnapja és Szent István-napja, úgy hogy az új kormány bemutatkozása a legkedvezőbb esetben is csak a hónap 22-én vagy 23-án történhetik meg. A szünet alatt a képviselők ügyeit Andor Gyula elnöki tanácsos intézi, minthogy az elnökség tagjai közül senki sincs a fővárosban.

KÜLFÖLD

Vilmos császár otthon. II. Vilmos császár hazatért északi utjáról. A császári hajóraj Svine-mündben vetett horgonyt, ott, ahonnan a császár elindult. A visszatér utrakodót már várták az uralkodás gondjai. Holnap, csütörtökön koronatanács lesz, amelyhez különböző várakozásokat fűznek. Koronatanács nem igen szokott lenni Berlinben, van tehát valami alapja azoknak a feltételeknek, hogy ez a koronatanács nem fog a sziléziai viszonyokra szorítkozni. A kormányhoz közel álló lapok mindamellett fenntartják azt a véleményüket, hogy a koronatanács nem foglalkozik a miniszterválsággal, mert az uralkodó nem szokott az államminiszteriummal arról tanácskozni, kit hívjon meg felelős tanácsadójának és kit bocsásson el. Ez igaz is. De azért a koronatanácsnak mégis miniszterválság lehet a legközvetlenebb következménye. A sziléziai árvízhatásokrólval kapcsolatban, amely, félhivatalos jelentések szerint, a koronatanács egyetlen tárgya lesz, nagyon valószínű báró Hammerstein belügyminiszter visszalépése, mert öt okozzák a katasztrófáért. Kormánykörökben azt mondják, hogy messzemenő rendszabályokra lesz szükség, hogy hasonló szerencsétlenségeknek eleje vessék, és a koronatanács feladata lesz a rendszabályok irányát megjelölni. Széltében kolportáltak a császár megjelölését, amely szerint a költségek nem járhatnak szerepet. Egy boroszlói újság szerint a császár nemokora ellátogat az árvíz-szította vidékekre. Az arnoldsdorfi templomban átnyújtottak a császárnénak egy táviratot, amelyben a császár tudatja vele, hogy hazatérve, ellátogat az árvízről sújtott vidékekre.

A macedóniai események.

Budapest, augusztus 12.

A meggyilkolt monaszitri orosz konzul személyét nagyon kedvezőtlen világításba helyezik a nemzetiségi lapok. Azt mondják róla, hogy Oroszország hatalmának tudatában, oly jogokat igényelt magának, amelyek idegen állam képviselőjét meg nem illethetik. Es tette ezt oly nyers formák közt, hogy a török hatóság nem szívesen adta meg neki a köteles tiszteletet és a lakosság haragját is magára zúdította. Összeesetett a válvál és és felesleges hatóságainak egymás elmozdítását követelték. Az orosz sajtó nagyon szenvedélyes hangon tárgyalja az esetet. A *Szvet* ezt írja: Vagy tagja Törökországnak az európai koncertnek és akkor ily eseményeknek nem szabad előfordulniuk, vagy Törökországnak nem nagyhatalom többé és állatát aljasodott csapatának pusztá játékszere, akkor nincs helye többé Európá térképén. A törökök nem tudták megbecsülni a cár irgalmát sem, aki felkérte a szultánt, hogy kegyelmezzon meg *Szerbina* gyilkosa életének. Most már nem kell elnézőnek lenni Törökországnak iránt. A *Petersburgszkija Vjedomosti* így ír: Ideje e gaz hordákat Európából kikergetni, akik egykor éhes farkasok módjára betörték egy idegen világrészbe és öt századon át galádul elnyomták oly népfajokat, akik műveltség szempontjából és fizikai tekintetben magasabb színvonalon állnak, mint ők. Ha egy nemzetközi különítmény megszállhatta Kréta szigetét, mi akadály lehet annak, ha egy bolgár hadsereg, az érdekelt hatalmak nemzetközi csapatával kiegészítve, Macedóniát megszállja? Törökországnak bele kell egyeznie, különben háborúba kergetik, az utolsóba európai területen.

Törökország veszelede.

Konstantinápoly, augusztus 12.

A meggyilkolt Rosztkovszki orosz konzul özvegyének kárpótlását a török kormány *kételkedéssel* frankban állapította meg. Orosz részről azonban még nem fogadták el az ajánlatot. A hivatalától megfosztott monaszitri válit Tripoliszba száműzték, ahová katonai fődézet alatt kísérik.

Konstantinápoly, augusztus 12.

Abban a táviratban, amelyet a szultán *Miklós* cárhoz intézett Rosztkovszki konzul meggyilkolása

alkalmából, a szultán legmélyebb sajnálását fejezi ki és biztosítja a cárt, hogy minden meg fog történni, amit ily megvetésemelő bűntett szükségessége tesz. Egy hivatalos kommuniké a következőket mondja: A török kormány sajnálattal értesült arról, hogy e hó 8-án Rosztkovszki monaszitri orosz konzul, amikor a környékről visszatért a városba, egy ocsodór meggyilkolta. Annak a jó viszonyoknak megfelelőleg, amely a török és az orosz kormány között szerencsésen fennáll, a török kormány az utóbbinak illő módon kifejezte sajnálását a gázott felett, amelyet egy hivatalos állást betöltő férfinak elkövettek, és elrendelte, hogy a bűntett szerzője, akitől természetesen mindenkinek megvetéssel kell elordulnia, haladéktalanul külön statáriális bíróságnak adassék át és hogy, ha büntetési vannak, ezek is a törvény által előírt büntetésre elítéltsenek. *Ati Riza* basa monaszitri válit, a csendőrség parancsnokát, ennek helyettesét és egy más csendőrtisztet felmentették állásuktól. A porta ezenkívül elhatározta, hogy a megboldogult családjának kárérítését ajánl fel és még bizonyos más dispoziciókat is fog tenni. A kommuniké végül ismételtelen kifejezésre juttatja a porta rendkívüli sajnálását a felett, hogy ily eset megtörtént.

Konstantinápoly, augusztus 12.

A monaszitri váli állásának *Rümi* basa főfelügyelővel történt ideiglenes betöltése természetesen nem lehet tartós, mivel ez az állás nem fér össze a főfelügyelőnek a reform-hatalmak által garantált állásával. A táviróösszeköttetés Monaszitri és Szaloniki között a macedon bizottságok tagjai ismét szétrombolták. A monaszitri vilajetből érkezett levelek a következő részleteket jelentik: Nagyobb komité-bandák és önkéntesek erőszakosan egészítették ki a bandákat a vidéki bolgár lakossággal. Egyes falvakból félelmükben asszonyok és gyermekek is a bandákkal mentek. Hasonlóképpen állítólag több kucoláshal is csatlakozott a bandákhoz. Kisebb katonai és csendőrségi csapatok a komitébandák megtámadtak. Az élelemmel való ellátást a bandák szintén erőszakosan hajtották végre. Néhány török majort és sok helyütt a mohamedán vagy a mozgalom iránt elleneseres keresztény falvak learatott gabonatermését felgyújtották. A táviróvonalakon kívül több közúti hidat is szétromboltak. Monaszitriban magában az utolsó napokban több tüzeset fordult elő. Azt hiszik, hogy a tűz a bizottságok tagjai által elkövetett gyújtogatás után keletkezett és célja pánik előidézése volt. A monaszitri hadállás védelmét megerősítették. A mohamedán falusi lakók hangulata, amely az első napokban, tekintettel a bandák némi sikereire, nyomott volt, a csapatérősítések következtében ismét emelkedett. A lakosság előkészíti a védelmet és fegyvert kér. Smilovóban, Gopes mellett isentisztelet közben támadták meg a kis helyőrséget.

Konstantinápoly, augusztus 12.

Gróf Lamsdorff orosz külügyminiszter tegnap táviratilag fejezte ki részvétét a meggyilkolt Rosztkovszki orosz konzul özvegyének és közölte vele, hogy a nagykövetséghez parancs ment, hogy a konzul államköltségen, nagy ünnepélyességgel temessék el, és hogy az özvegyet gazdag anyagi kárpótlásban fogják részesíteni. A szultán hajlandó Rosztkovszki meggyilkolásáért minden elégtételt megadni. A porta különböző diplomáciai helyekkel szemben kijelentette, hogy a hozzáérkezett jelentések szerint Rosztkovszki a csendőrt az elmulasztott közönséges miatti szóváltás közben arolultotta, ami azonban ellentmond az egybehangzó konzuli jelentéseknek. Porta-körökből elterjedt más verziók szerint azt lehetne felténni, hogy a csendőrt bolgárok bérelték fel a gyilkosságra, de ez nem valószínű. Egy Monaszitriból érkezett jelentés ezzel szemben török összeesküvésről szól, amelyet a mohamedánoknak a reformhatalmaságok, különösen Oroszország eljárása által szült elkeveredettsége okozott. A macedon mozgalom terjeszkedéséért Oroszországot teszik felelőssé. De nincsen semmi megbízható jel, ami ezt a verziót igazolná.

Konstantinápoly, augusztus 12.

Mint hivatalosan közlésezik, *Hasin* beyt, az államtanácsnak a törvényhozó osztályhoz tartozó tagját kineveztek monaszitri válinak.

Bécs, augusztus 12.

A *Politische Correspondenz* jelenti, hogy gróf *Goluchowski* külügyminiszter *Aehrenthal* nagykövetet megbizta, hogy Lamsdorff gróf külügyminiszternek fejezze ki Ausztria-Magyarországnak őszinte részvétét Rosztkovszki meggyilkolása alkalmából.

Oettingen, augusztus 12.

A meggyilkolt orosz konzul lelkiüdvéért ma gyászistentisztelet volt, amelyen jelen voltak Mirko herceg, a miniszterek, az állami méltóságok, az orosz követség tagjai, a diplomáciai kar több tagja, a tisztikar és rendkívül nagyszámu közönség.

A bolgár bandák.

Konstantinápoly, augusztus 12.

Ma éjjel a keleti vasút vonalán Geoghili és Moraste között elpusztítottak egy kis vasúti hidat. A vonatok csak odáig közlekednek. Azonnal megkezdtek a hid helyreállítását, s így a forgalmi akadályt hamarosan megszüntették. Híre jár, hogy Neyropos mellett (Szerresz szandzsák) három napig tartó ütközet volt török katonák és bolgár főkölök között. A részletekről még nem érkezett hír.

Belgrád, augusztus 12.

Szalónikiból jelentik, hogy 130 megsebesült török katon Monaszitriból odaérkezett. Ekspresz és Osztrovo közt a török katonaság 800 főkölöt körülfogott és azt hiszik, hogy ma támadás lesz. A főkölök Monaszitrit fel akarták gyújtani, de ez nem sikerült nekik.

Konstantinápoly, augusztus 12.

Gesov bolgár diplomáciai ügyvivő tegnap hivatalos formában újra biztosította a portát, hogy a bolgár kormány által a határon tett intézkedések következtében az utóbbi időben sem bolgár bandák, sem pedig bolgár tisztek nem mentek át a határon Törökország felé és ezt a jövőben sem fogják tenni. Bulgária a Törökországgal szemben eddig követett korrekt magatartását továbbra is megtartja.

Köln, augusztus 12.

A *Kölnische Zeitung* londoni tudósítója táviratban, hogy angol politikai és hivatalos körökben sokkal nagyobb az izgalom, semmint a sajtóban kifejezésre jut. A *Times* közli, hogy a török csapatok már hosszú idő óta nem kaptak szoldot, az élemezés nagyon rossz és a fegyverem felbomlott. Ilyen körülmények között egészen természetes, hogy a török katonaság rabol.

HIREK

Budapest, augusztus 12.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Augusztus 13-án

új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Miklós* montenegrói fejedeleme *Danilo* trónörökösével a Bécsből továbbutazott Fiuméba. — *Kolosszváry* honvédelmi miniszter már teljesen felépült lábujjából s ma este tent volt a szobadevül pártkörben. — *Kossuth* Ferenc ma délelőtti üdülés céljából vidékre utazott ahonnan a képviselőház összenívásakor tér vissza a fővárosba. — *Ludwig* Gyula, a magyar államvasutak elnökgazdálátja Osztenéből ma Budapestre érkezett s holnap Bécsbe utazik, hogy a király különvonatát Budapestre vezesse.

— A király elutazása. Ischből táviratozzák: Ó felsége ma délután 3 órakor Bécsbe utazott. Bucsuzásra megjelentek a pályaudvaron *Mária Valéria* főhercegnő gyermekeivel, továbbá *Lipót* bajor herceg és neje. A közönség viharos ovációkban részesítette ő felségét. Egy bécsi távirat szerint ő felsége ma este 8 óra 25 perckor odaérkezett s aztán Schönbrunnba hajtatott.

— Királyi kitüntetés. Ischből jelentik: A román király itt időzése alkalmából királyunk több személyiséget tüntetett ki. A többi között *Coand* román tábornoknak és *Theodor* főorvosnak a Ferenc József-rend nagykeresztjét, *Maurokordato* szárnysegédnek a Ferenc József-rend közpékeresztjét a csillaggal. *Volvarcano* szárnysegédnek pedig a vaskorona-rend második osztályt adományozta. A román király több osztrák udvari tisztviselőnek adott rendjelkitüntéseket, továbbá *Sturm* századosnak a Románia csillag-rend tiszti keresztjét, *Mahr* karmesternek pedig a román korona-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Molnár János kanonoki installációja. Esztergomból táviratozzák: Ma volt a három új kanonoknak, köztük Molnár Jánosnak, a néppárt megalapítójának és első elnökének installációja. Az új prelatus kanonokokat Molnár Jánost, *Kinda* Teofil és *Horvát* Ferencet *Blümelhuber* prelatus éneklő kanonok vezette be stallumaikba. Egyidejűleg volt *Hohl* Antal és *Komlóssy* Ferenc kanonok "fokozatos előléptetése különböző fősperességre és *Jedlicska* Pál kanonok prépostságának beiktatása. A beiktatási szertartáson az egész főkapitány és nagy közönség volt jelen a bazilikában. A primási palotában 30 teretűk ebéd volt az új kanonokok tiszteletére.

— Jubileum. Szép ünnepély volt a postautalványok központi lezámoló hivatalában ma délután. *Kralovics* Gyula számtalanóssot ünnepelte a tisztikar 25 éves állami szolgálatainak alkalmából. *Szerdahelyi* Antal főfelügyelő meleg bangu szavakban emlékezett meg a közszereleiben álló jubiláns érdemeiről a tisztikar pedig egy csinos kivitelű emléklapot nyújtott át az ünnepelnek. A szép ünnepélyt lakoma követte.

— **Az angol király Marienbadban.** Londonból táviratozzák, hogy *Edvár* király ma reggel elutazott Marienbadba. A pályaudvaron *Akers Douglas*, a belügyminisztérium államtitkára és *Mensdorff-Pouilly*, az osztrák-magyar nagykövetség tanácsosa jelentek meg. A király, aki tengeren egyenruhát viselt és igen jó színben volt, rövid ideig társalgásba bocsátkozott gróf *Mensdorff-Pouilly*-val. A király *Port-Victoriába* utazott, ott ma délelőtt 10 órakor a *Victoria* és *Albert* királyi yachtra szállott. A yacht 10 óra 35 perckor a hadihajók üdvözlősei között felszállt horgonyait. A kikötőn túl egy cirkálóhajókból álló kísérőhajóraj csatlakozott a királyi yachthoz, amely *Vissing*ben kötött ki, onnan a király a hollandi kormány különvonatán *Hannoveren*, *Magdeburgon* és *Lipésen* át Marienbadba utazik. A király 31-ikéig marad Marienbadban, ahol nem készülődnek a fogadására, mert a király határozott kívánsága, inkognitóját megőrizni, hogy annál nyugodtabban véghezvise amennyi is rövidre szabott kirándulást. *Edvár* király a Hotel *Weimarban* fog lakni, ahol már 1899-ben trónörökös korában is lakott. Azért választotta ezt a szállót, ahol különben is sok angol szokott megfordulni, mert a közszemlére van, ahol tehát a király háborítlanul mozoghat, mintha bent laknék a városban. A szálló kertjén át egyenesen az erdőbe pillant az ember.

A *Weimar*-szálló barátságos kétemeletes épület, gróf *Klebsberg* Ferenc tulajdona, *Hammerschmidt* alpolgármester a szálló bérleje. Maga a ház történelmi nevezetessége, mert nem egy híres férfi lakott benne. *Goethe* kétszer is megszállt benne. 1820-ban építették és a rákövetkező években az a név volt a földtulárnak: *Ö* excellenciája *Goethe* János Farkas szász-weimari nagyhercegi titkos tanácsos és államminiszter *Weimar*-ból. Ebben a házban ismerkedett meg a nagy német költő *Levetovszky* Ulrikával, aki 1821-ben a *Klebsberg*-féle házban lakott. Még ma is díszíti az egyik szobát *Levetovszky* Ulrika arcképe, amelyet a néhány év előtt elhunyt hölgy a ház tulajdonosának ajándékozott. Ebben a házban szállt meg a rákövetkező években is *Goethe*; két évvel később pedig *Károly* Ágost weimari nagyherceg lakott benne a szoba viseli homlokán mai nevét. Az angol király számára az első emeleten rendeztek be több szobát, ugyanazokat, ahol mint walesi herceg lakott, a butorok nagyrésze a régi maradtak. Mint említettük, a király 31-ikéig marad Marienbadban és azután Bécsbe utazik, ahol szeptember 3-ig marad.

— **Teleszky Átállítók seregléke.** A magyar jogászvilág egykori kitűnőségének. *Teleszky* István igazságügyi államtitkárnak a keresési-utit temetőben lévő sírja fölé díszes emléket állítanak. *Domán* Gyula szobrász mintázta a művészi síremléket, melyet az év őszén fognak leleplezni.

— **A boszniai okkupáció évfordulója.** A boszniai okkupációban több más magyar ezeddal együtt résztvevő a budapesti 32-ik házvezető is, mely *Jovanovic* altábornagy vezetésével *Dalmáciából* költött utra *Hercegovinába* elfoglalására. A határon való átkelés, sőt az okkupáció is minden nagyobb baj és vérontás nélkül ment végbe. De a 32-ik gyalogezrednek mégis kijutott a bajból. A főfelkelő hercegi szövetségi sereg ugyanis *Stolac* körül összegyűlekezvén, augusztus 18-án *Ravnice*-nél lemaradtak a 32-ik ezrednek kémszemlére kiküldött nyolcadik századát s ugyancsak szorongatták annak a 32-ik ezrednek első zászlóaljából álló őrségét is, melyet az elpusztulástól *Mihalics* tiszt helyettes mentett meg, aki átláthatatlan állapozott az ellenség sorain és segítséget hozott. A bátor katonák most mint alvezéres szolgálja a honvédséget. A 32-ik gyalogezred akkori katonái *Hermann Béla* nyug. fővárosi tanácsnok, s volt tartalékos főhadnagy emléke alatt tömörülve, a viszontagság-teljes napok huszonegyedik évfordulója alkalmából augusztus 13-án, holnap délelőtt 10 órakor a budavári helyőrségi templomban ünnepi gyászmisét mondatnak elesett bajtársai lelkiüdvéért, akiknek sírhalmára koszorút helyeztetnek. Mire után bajtársi öszöjével lesz a tavaszmező-utcai 7. számú kerti helyiségben. A 32-ik ezred parancsnoksága úgy a gyászmiséhez, mint a délutáni öszöjzövetelhez díjtalanul engedte át az ezred zenekarát. A stólicai állomás katonai parancsnoksága magyar átiratban értesítette a rendezőket, hogy a leküldött koszorút ünnepi beszéd és sortűz kísérelésben teszi le a ravncsai sírokra. *Stolac* jelenlegi helyőrsége is magyar flukból, a pécsi 52. ezred egy különítményéből áll.

— **Wölfling Lipót Svájcban.** Bernből táviratozzák, hogy *Wölfling* Lipót a zugi kantonban százezer frankért villát vásárolt. Ott fog megtelepedni, hogy kék esztendő malva megszerezhesse a svájci polgárjogot.

— **Ezer lengyel Budapestben.** A lengyel vendégeket fogadó bizottság nagyban készül az augusztus 19-iki nagy margitszigeti néplünnepre. A lengyel vendégeket az országban először *Munkács* fogadja egy küldöttség, melynek vezetője *Vargha* Ferenc főgimnáziumi tanár lesz, aki lengyel nyelven fogja őket üdvözölni. A lengyelek és a fogadó küldöttség *Munkácsról* együttutaznak *Hatvanig*, ahol az egész nagybizottság várakozik rájuk s úgy magyar, mint lengyel részről több üdvözlő beszéd lesz. *Hatvanból* Budapestre 19-én, szerdán, délelőtt 11 órakor érkeznek meg a keleti pályaudvaron. Innét lengyel és magyar lobogók alatt zenekarokkal és dalárdákkal diszfelvonulás lesz a *Kerepesi-úton* s a felvonulás után a vendégek szállásukra térnek. A néplünnep a Margitszigeten kora délután kezdődik s az ottani sporttelep területén az athletikai, kerékpáros és labdarúgó versenyek után, a föllállított színpadon magyar és lengyel előadások lesznek. Több lengyel-magyar vonatkozású történelmi előképet is fogunk bemutatni teljesen korhű jelmezekben, melyeknek rendezését *Nemes Mihály* történelmi festőre bízták. Este tündéresen kiillagítják a szigetet és az ünnepély a lombosák között leállított sátrakkban folytatódik. A belépődíj a szigetre 50 fillér lesz, ugyanannyi, mint vasárnap, vagy más ünnepnapon.

— **Roosevelt a lincolnes ellen.** Az amerikai igazságszolgáltatás néha nagyon is hirtelen végez a bűnösökkel. Különösen, ha a bűnös néger. A fekete ember más elbírált alá tartozik, mint a fehér s bár a fogytakosabb intelligenciája miatt éppen kiméletet érdemelne, egy-kettőre agyonpuffantják vagy felakasztják, ha bűnben találtatott. Az igazságszolgáltatásnak ezt a nem éppen emberséges módját nemrégiben bemutatták nálunk is — az állatkertben. A mutatványban azonban vaktöltéssel voltak bedugaszolva a pisztolyok s ilyenformán a produkció nem volt se eléggé komoly, se eléggé igazságtalan. Más a valóság. Az a végtelenségig menő szabadság, amelynek értelmében embert is szabad ölni, ha az ember fekete. — Ezzel a nagy szabadsággal persze nem tudnak rokonszenvenni a reakcionárius elemek, például *Roosevelt* elnök, aki nemrégiben egy nyilvános iratban kikelt a lincolnes ellen s a néphez appellált, hogy szüntesse meg ezt a társas játékot. — Az elnök — úgy látszik — nagyon könnyelműen bánik a népszerűségével. A szabad Amerika semmire se veszi szívesen az egyéni jussokba való illetlen beavatkozást. Jó lett volna ezzel az írással várni az elnökválasztás utánig.

— **Az Eötvös-kollégium hallgatói.** A báró *Eötvös József*-kollégium az évi pályázatán 68 jelesen elértégszerezett középiskolai tanuló vett részt. Ezek közül dr. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter döntése folytán a következők vettek fel: *Kráuter* Ferenc, *Kuncs* Aladár, *Laczó* Géza, *Páma* Lajos, *Schöny* Zoltán és *Setrapszky* Aladár, állami javadalmazás helyekre; *Kovács* Dezső, *Nagy* József, *Nádasdi* Dániel, *Thomay* Béla és *Török* Pál féljavadalmazás helyekre.

— **Érdekes levél.** A következő érdekes levél érkezett a Szent-Lukács-fürdői *Kristály-forrás* ásványvíz kutatóállához:

Peking, 1903. június 25-ikén. Egy 50 üveget tartalmazó láda *Kristály-ásványvizet* küldött hozzám barátom, gróf *G. Z.* öccsének, amely láda eleztől néhány nappal megérkezett és én oly kitűnőnek találtam e vizet, hogy önöket ezzel felkérem, miszerint azonnal 10 ládát, mely mindegyike 60 egy literes üveget és 10 ládát, mely mindegyike 50 literes üveget tartalmaz, a következő cím alatt küldjenek: „Cs. és kir. osztrák-magyar konzulátus *Tientsinben*, továbbítandó a cs. és kir. követ báró *Czikann* részére, *Pekingbe*“. Ámídon egyuttal az Angol-Osztrák Bankot utasítom, hogy budapesti fiókja után számájukat a feladományok ellenében kifizesse. maradjon tisztelettel: *M. von Czikann*, cs. és kir. követ. A szállítmány *Fiumén* át megy tengeren *Tientsin*ig, ott átveszi az osztrák-magyar konzulátus, mely a kínai követtség számára címzett küldeményeket a *Feihó* folyón továbbítja *Pekingbe*.

— **Tanítók gyűlése.** Az Eötvös-alap országos tanítói segélyegylet ma *Ujváry Béla* emléke alatt választmányi ülést tartott, melyen elkészítette az öszöjzöjz és segélyek kiosztására és a *Ferenc József* Tanítók Házába való feltelepre vonatkozó javaslatokat. Három 200 koronás, negyvenöt 100—100 koronás öszöjzöjzra hozattak javaslata; özevgyi és betegsegylet 25 folyamodónak javasolt a választmány juttatni. Öszöjzöjzra és segélyre az egyesület 7700 koronát fordít. A Tanítók Házában 120 iskolai tanuló vesznek fel, majd pedig üzet ingyenes helyre, 60-ét földíjra és 60-át egészségi helyre. Az Eötvös alap közgyűlést főző hó 17-én tartja meg a *Ferenc József* Tanítók Házában (VIII., Szentkirályi-utca 47.), erre a gyűlésre a vidéki tanító-egyesületek tagjai nagy számban érkeznek Budapestre.

— **Intenzív-élet.** A pesti izraelita hitközség dohány-utcai templomában a péntek-esti intenzív-élet továbbá intézkedés 7 1/2 órakor kezdődik.

— **Az amerikai Fortuna.** Egyszer, talán nyolc-kilenc esztendővel eleztől nekünk is volt egy aranybányánk, ami annyi ígért, mint akár az egész *Kalifornia*. Kimeríthetetlennek hirdették az alapítók az újságreklámokban s pár jóhiszemű, naiv, de becsületes ember nevére is megszereztek maguknak arra, hogy hűtő bérösszeknek a megnyitásra és kiaknázásra váró bányákkal szemben a publikumban. A *Fortuna* aranybánya-társaság volt az üzlet neve s mai napig is sir utána sok szegény ember. A vállalat tudniillik a szegény emberekre vetette ki a hálóját. Huszonöt forint volt egy részvénynek az ára. — Ilyen vállalat híre érkezik Amerikából. *Columbia Gold Mining Company* a neve s szintén szegény embert fogtogat. Ügylászik, hogy többek között a magyarokra és a tótokra is számít, mert újságait elárasztotta csábító hirdetésekkel. Meg is csipett belőlük egy csomót. A verektekek összesen gyaragott dollárok a svinderek papzsákjába vándoroltak s a becsapott emberek most seregesen rohánják meg nem azokat a lapokat, amelyek lekötözték a hazug hirdetésekkel, hanem a *Clevelandi Szabadság*-ot, amely jó előre írta publikumát attól, hogy ebbe a posványba fektesse a pénzét. Most persze a sok káros ember a pénze után járja s arra kéri a redakciót, hogy szerezze vissza számukra az öt dolláros részvények árát. Ez persze kissé nehezen fog menni.

— **Rendfőnökválasztás a minoritáknál.** *Arad*-ról jelentik, hogy ma ment végbe egyhangú nagy lelkesedés mellett a minorita-rend naggyűlésében a rendfőnökválasztás. A rendtagok bizalma és szeretete ezuttal is megható módon nyilatkozott meg *Csik* Alajos Czirjék irányában, akit ezuttal harminczor választottak meg tartományi rendfőnöknek. *Csik* Alajos Czirjék érdemei nem először nyernek ilyen impozáns módon elismerést. Hazafias, egyházi és kulturális célokért egyformán hevülő lelke évek hossza során keresztül teremtett és alkotott intézményeket; egyház és iskola voltak az ő gondoskodásának czéljai. A király nemrég a vaskorona-renddel tüntette ki *Csik* Alajost s ez a kitüntetés tisztelői nagy seregének alkalmat adott arra, hogy színe előtt megismételjék azokat az óvázoikat, amelyekre rászállt. Mert 1895 óta, amióta *Aradon* tartományi rendfőnök, benne nemcsak a lelkisaját, de az embert is tisztelő hívei. Alapított iskolát, építtetett *Aradon* monumentális templomot s a rendtartományának messze elágazó területén gondozza a történelmi emlékeket. A választás proclamálása után ünnepi ebéd volt, amelyen a választók és az aradi rendház tagjai vettek részt. Az első felköszöntő *Fonsi*, a generális megbízottja mondotta latin nyelven, aki az újból megválasztott rendfőnököt üdvözölte. *Csik* Alajos szintén latinul válaszolt, üdvözölte *Carattoli* Lőrinc generáltest és *Fonsi*, majd magyarul folytatva beszédét a kormányt és a választókat köszöntötte föl. Az államtanós nevében *Zsuffa* Gyula üdvözölte az ujonnan megválasztott főnököt.

— **A bártfal Erzsébet-szobor leleplezése.** Vasárnap, augusztus 16-án leleplezik le *Bártfal* Erzsébet királyné szobrát s a leleplezés ünnepén résztvesz a király képviselője *József* Ágost főherceg, a kormányt pedig *Wlassics* Gyula vállas- és közoktatásügyi miniszter képviseli. Ott lesz továbbá *Berezvics* Albert is, aki az ünnepi beszédet mondja.

— **Uj légshajó.** Amerikában új légshajót bocsátottak a minap első útjára. A feltaláló *Langley* washingtoni tanár, aki új szerkezetű légshajóját a *Potomac* folyó fölött bocsátotta fel. A gép száz méternyre nyíltbeben röpült, de azután még gyorsabban — bukkolt le a folyóba és teljesen tönkment. *Langley* tanár asszisztense mindamellett ujjongott másnap a lapokban, mert a kísérlet szerinte bebizonyította, hogy a légshajó teherviselőképessége elég nagy és hogy a vitorlák beváltak. Így lelkesedik az asszisztens ur, de szerintünk mégis a légshajó alálukóképessége bizonyosodott be legjobban.

— **Tűzoltók gyűlése.** A Magyar Országos Tűzoltószövetség elnöksége a hó 29-ikén délután 3 órakor ülést tart. Az ülés tárgysorozata a következő:

Folyó ügyek. A nemzetközi kongresszus rendezésének kérdése; a végrehajtó-bizottság összehívatlása. A tűzrendészeti szabályrendelet minták tárgyalása. A tűzoltói pályaművek felülbírlására kiküldött bizottság jelentése.

— **Az animal sztrájk.** *Lugosról* jelentik: *Aninán* a bányák belsejében dolgozó gépészek és fűtők lehetetlen követelésekkel léptek föl, amelyeknek negyven-nyolc óra alatt való teljesítését követelik, különben a munkát abbahagyják. Ha ez megtörténik, az a veszedelmes forogva fűn, hogy a vizsek elcsúsznak a bányák belsejében. Eddig százötven munkást bocsátottak el, ami a munkásokat nagyon elkésztette. A katonaság szaporítása szükségessé vált és így *Fialka* alispán intézkedésére még egy század katonaság ment *Aninára*.

„THERAPIA-PALACE“ Dr. Ebers Henrik főorvos emlakozott
CIRKVENICÁN, Fiume mellett. vezetője alatt.

Nyáron tengeri-fürdő. Téli hidegvízgyógyintézet. Egyetlen homokos tengerpart a Quarneróban. — Magyar konyha. — Magyar letelezés. — A tengerpart fővenye *Knepp* kura.

— **Leányok a gimnáziumban.** Ot esztendeje annak, hogy a Barsay-utcai gimnázium lelkes tanárai megnyitották a gimnázium nőgimnáziumi tanfolyamát, tisztán csak azt a nagy célt szolgálva lelkes munkájukkal, hogy megvalósítható legyen a nagy cél, a nők tudományos továbbképzése. A miniszter tudniillik annak idején megnyitotta az egyetem kapuit a nők számára, de ezzel egyidőlegesen kijelentette azt is, hogy az állam nem találja szükségesnek nőgimnáziumi felállítását. Ilyenformán ilyen derék és igazán lelkes, onzenetlenül dolgozó tanársoporthoz jutott ki az a feladat, hogy előkészítsék az egyetemre a tudásra vágyó hölgyeket. A tanfolyamnak az idén tizenhat első éves, tizenöt második és husz harmadéves növendéke volt. Hogy legyen valami nyoma ennek a dícsőségnek, ideírjuk, hogy az első évesek közül *Biczó* Ilonának és *Goldberger* Ilonának, a másodikévesek közül *Uj* Saroltának, a harmadévesek közül pedig *Biczó* Saroltának tiszta egyes numerusu az értesítője. A Biczó-leányok bizonyára testvérek. Boldog ember lehet az apjuk. Érdekes azonban az, hogy mind a három évfolyamon sok azoknak a száma, akik kimaradtak évközben. Aránytalanul több annál, mint amennyien a fiúk iskolájából kiválnak. Mintha mégse volna az egész vonalon komoly az igények a tanulásra. — Idővel majd másképpen lesz ez is. Ha majd nem megy specialitás számba az olyan leány, aki tanul.

— **A szociális kiállítás és pánszlávok.** Szociális indósként jelenti: Pódlóg kell még egy, a kiállítás megnyitási ünnepélyén történt incidensről megemlékezni, különösen, mert a nemzetiség sajtóban ezt elferdítve adták elő. Láng kereskedelmi miniszter a megnyitást előtt az öt résztvevő megye közviszonyairól alaposan tájékozódott. A hatóságok közegre rámutattak arra, hogy a nemzetiségi mozgalom megkezdésére nagy hullámokatt ver fel. Jellemző a többi közt, hogy számos iparos a kiállított tárgyakat magyar és tót feliratokkal látta el és mintán az ipar tulajdonlag nemzetiségi kezében van, a kiállítás magyar jellege ezen tüneteszerű eljárás által némi csorbat szenvedett. Ezen nemzeti jelleg kidomborításában előjár a többrendbeli iparistól. Mindezen a törzsenkénti iparistól elvárta kívánata, hogy el elvárta, a megyei küldöttségtől külön fogadják, a miniszter kénytelen volt ezt megtagadni, minthogy észrevette, hogy az agitátorok e szeparatizmus felfűzését a magyarság ellen ki fogják használni és a néppel el fogják bízni, hogy a miniszter ezeket az aspirácikat e ismert. A pánszláv sajtó, mindezen ezen kísérlet a miniszter szilárd magatartásán ha történet szenvedett, vak dühben mindentféle meséket terjeszt a fogadtatásról, amelyeknek indító oka eléggé világos.

— **A rabbi-nagygyűlés a királyhoz.** Errekről táviratoztak: A nemzetközi rabbi nagygyűlés első napján a következő bódoló táviratot küldötte a királynak:

A kongresszus megtartása előjából messi országból itt tartózkodó rabbinusok működésük megkezdése előtt közös ájtatosságra összegyűltek az Isten házában és forró imát mondtak a lelkiség jövőjéért, könyörögve, hogy tohászák a mennyi atva színe előtt meghallgatásra találjanak. Kérjük Felségeted, hogy legajánlatosabb hódolatunkat, valamint legmélyebb tiszteletünket és alázatosságunk kifejezését elfogadni kegyeskedjék. A rabbi-kongresszus nevében: Horovitz, krakkói főrabbi, elnök. Horovitz, alsókubini főrabbi, titkár.

Erre a sürgönyre a király kabinet-irodájától a következő távirati válasz érkezett:

Ó cs. és kir. Apostoli Felsége kabinet-irodájára, Horovitz rabbi urhoz.

A rabbi-kongresszus résztvevőinek kifejezett hódolatát Ó cs. és kir. Apostoli Felsége a legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott.

A mai ülése megnyitása után, Horovitz elsőként főrabbi jelentette, hogy a király kabinet-irodájától válasz érkezett. Az összes jelenlevő rabbi erre felémelkedik helyükről s amikor a király választ, amelyet állva hallgattak meg, felolvasták, az egész gyűlés hosszantartó, lelkes óvációkban tört ki.

— **A váci katonai affér.** Megírjuk volt, hogy Vácott *Samarjay* Sándor honvédszázad főhadnagy inzulálta *Korpás* János kávéház tulajdonost. *Samarjay*, aki rövidlő, éjszaka az öt sőt *Korpás* karddal üldözte, de utóközben *Kovács* Dezsőre akad, kit a kard markolatával megütött. Ezt az ügyet most lovagias uton intézték el. A váci honvédszázad-laktanya lovardájában pistolyparáj volt *Samarjay* és *Kovács* közt. Sebesülés nem történt és *Samarjay* főhadnagy bocsánatot kért az inzulált fiatal embertől.

— **Letartóztatott léghajósok.** Furcsa kaland érte, azokat a léghajós tiszteket, akik pénteken a *Tuszel*-léghajón Przemyn ben felszállottak. Lembergől táviratozta tudósítunk, hogy a ballon szombat az oroszországi Kameniz-Podolszkinál ereszkedett le és az orosz hatóság menten letartóztatta a léghajón ülő két katonatisztet. Mégny napig maradtak fogva a léghajós tisztek és csak igazolás után bocsátották őket szabadon.

— **A pápa állapota.** Rómából jelentik, hogy a pápa az éjszakai jól töltötte és ma aludt először megválasztása óta megszakítás nélkül. Ma a szentatyamár ismét teljesen jól érezte magát és igen jó hangulatban volt. Ö zentsége reggel sétált tett a Vatikán kertjében és lefénképezte magát, azután több bíborost és a velencei egyházkerület képviselőit fogadta.

A *Giornale di Venezia* padovai levelezője megírta, hogy a pápa a legutóbbi napokkal elégedett. S. Pius pápa legfőbb unokaöccsét, a nardadifosztendós Ohechini Józsefet. A kis fiú édesanyja, Emichetta de Bei, a pápa Antonia nevű húgának leánya volt. A kis József ilyenformán a pápa másodikunokaöccse. A szegény fiúcskának apja a gyermek születése előtt, anyja közvetlenül a szülés után halt meg s most apai nagynagyanyja visel gondot a kis árvára. A kis gyermeknek ez a szomorú sorsa igen megfogta a pápát, aki maga is sűrűn érdeklődik kicsi unokaöccse iránt. A kis József különben nyúlak, vönöz áru. értelmes, fekete szemű gyermek. Mikor az újságíró meglátogatta, a személyiségében majszolt éppen szözlöt.

— Kicsoda ez? — kérdezte az újságíró a elője tartotta a pápa arcképét.

— A patriárka bácsikám, — felelte habozás nélkül a kis József.

— Aztán hol van most a bácsika?

— Rómában.

— Mi történt ott vele?

— Pápnak választották...

— Hat ezek itt kicsodák?

— A néniéim.

S a kis fiú rendre elsorolta a pápa összes hugainak nevét.

Ezzel aztán véget is ért a nevezetes interjú.

— **A primás húsár karrierje.** A bíboros hercegprimás húsárja, mint már megírtuk, nagy szerephez jutott a legutóbbi pápaválasztáson, vagy legalább is sokat beszéltek róla Rómában. Egy milánói képes újság, amely ott állandó tudósítót tart, külön egy nagy képen meg is örökítette a derék magyar fiut aki neki a képen már nem húsár, hanem „kocsibakra való vadász.” A kép azt a jelenetet ábrázolja, mikor Vaszary osukott kocsin a Vatikánba bevonul: mindkét oldalról tiszteletteljesen köszöntik, de a hercegprimás alakja nem látható. Annál inkább szembeötlő a déleg húsár skarlátpiros ruhájával és prames kucsmájával; a rómaiak leginkább őt bámulják. Az olasz újság ezt a húsárt vadásznak tartja. Az olasz lapok azt írják, hogy Vaszarynak egész húsárezrede van; s most, hogy belátják, hogy már Magyarországon is meglehetősen távol állunk a középkortól, amikor püspökeink maguk vezették a bandériumaikat háborúba, — a hercegprimás húsárját legalább vadásznak nézték azok az olasz újságok.

— **A jegyző szerelmei.** Szenzációja van a bihari megyei Ugrán. Lemondott az állásáról a község jegyzője, akit pedig meggyeszte pontos, szorgalmas és tisztességes embernek ismertek. Idáig persze még nem szenzáció az eset, mert hiszen esztendőnkint sok jegyző hagyja ott a hivatalát nagy Magyarországon. Az ugrai jegyző lemondásában az a különleges, hogy a férjek mondták le. Az asszonyok megtartották volna szivesen továbbra is. Az sült ki ugyanis a falu pennájáról, hogy módfelett szerelmes természeti ember s egész esomé szeretője volt a faluban. Egyik asszony a másik után. Nemrégiben egy férj rájött arra, hogy a felesége megcsalja a jegyzővel. Az asszony is tagadta a dolgot, a gavallér is, de amikor semmit se használt a tagadás, az asszony kipakolta nemcsak a maga titkát, hanem mindazokat az asszonyoknak a neveit is, akiknek szintén volt viszonyuk a jegyzővel. — A férjek erre összegyűltek, tanakodtak s végül memorandumba foglalták panaszaikat s beterveztették a főszolgabíróhoz. A deputáció, amely a memorandumot átnyújtotta a főszolgabírónak, azt is kijelentette, hogy nekik ilyen jegyző nem kell. Inkább valami csendes öreg ur...

— **Ehmke, az óriás.** Ehmke, aki egyébként születésére nézve német, olyan óriás, hogy a világ legnagyobb emberének mondják. Két méter és tizennyolc centiméter magas, s mikor a hadseregben szolgált, akkor természetesen meg a százas porosz legények között is alaposan kinyúlt a glóriából. Most már nem katoná, hanem egyszerű polgár, s mint ilyen főmentve érezte magát mindenféle tekintet alól, pénzért mutogatta magát. Hogy ez elég jövedelmező foglalkozás, az abból is kietszik, hogy a mulkiorban belefogott a családalapításba. megházasodott. Egy könnyelönő választott feleségül.

— **Házasság.** Humayr Sándor eljegyezte Hankus Musi kisasszonyt Ócsáról.

Fekete Géza fővárosi tisztviselő eljegyezte Schiffner Stefke kisasszonyt Budapest.

Erdős Ferenc e hó 16-án vezeti oltarhoz a tamási izraeli templomban Spitzer Rózsa kisasszonyt.

Feles Károly kereskedő Cernoviekből eljegyezte Hartenstein Laura kisasszonyt Budapest.

— **Éltető tanító.** Schwarzs Jakab hodszáki postamester levelet kapott Budapestről a fiától, Schwarzs Károly 18 éves keredémi iskolai tanulólól, amelyben azt írja, hogy világgá megy. Az éltető gyenge természetű, haja szeme barna, bajusza pelyhedző.

— **A humanus szíamí király.** A szíamí király a guillotine-t akarja országában meghonosítani, mert véleménye szerint, a guillotine-nel való kivégzés okozza a legkisebb fájdalmat. A szíamí követ király megébásából már elkészítette a humanus gépet, amely nemcsak a megérkezők *Bangkokba*. A bűnöket eddig karddal végezték ki Szíamban. Az éltető letérdeelt és a hóhér egyetlen csapással üttötte le a fejét. Ez ember alig értheti meg, hogy egy buddhista uralkodó, mint egyeztetési össze vallásával az ilyen ítéletet. Pláne Szíam király, akit az angol kormány hivatalosan is a buddha vallás fejének ismert el, amennyiben néhány év előtt átadta neki Buddha csontjait. Hogy némileg megnyugtassuk a csudálkozókat, annak a sejtelmünknek adunk kifejezést, hogy a király talán nem is mond ki halálos ítéletet. Utazók beszélnek ugyanis, hogy Birmában, mely szintén buddhista, vádlottakat bűnösknek mondanak ugyan ki, de sohasem ítélik őket halálra. A bűnösség megállapítása után való reggelen azonban a király vagy a kormányzó ilyen kérdést intéz egyik hivatalnokhoz: „A tegnapi vádlott megvan-e még?” A hivatalnok kimegy és néhány perc múlva visszajön: „Jelenem felség, hogy már nincs meg.” Ami azt jelenti, hogy az illetőnek közben már lecsapták a fejét. Ily módon aztán a delikvens meghal a nélkül, hogy az uralkodó megértette volna a buddhista vallás hiteltelt.

— **Templomavátás.** A szilgyvármegyei Ákos községben leolýt árpádkori műemlék ref. templom felavatásáról a következőket jelentik: A templom, mely Szent László korából való, ritka műbecsessel bír, román stílus, kéttornyu épület, melyet csak az újabb években restauráltak. A nagy idők viharai a templomot egészen megrongálták. A pusztítás szomorú korszakában, hogy többszöri leégéséről ne beszéljünk, egy századig födőlten állott. De a hatalmas alapfalak az idő hatásával is daoltak. A kormány érdeme, hogy most mér stíluszerűen restaurálva van a gyönyörű templom; báró Bánffy Dezső közbenjárására 74.000 korona államegylet folyósítottak a restauráció költségeire. A restauráció Schniek Frigyes tanár terve szerint történt. Már, hogy a 18-ik század végéről való, magyar motívumokkal festett padok restaurálására az egyháznak pénze nem volt. A felavatást dr. Bartók György erdélyi ref. püspök végezte, ki a megelőző napon utazott Kolozsvárról Ákosra. Újában mindenütt ünnepiesen fogadta a vármegyének tulýomfőresben ref. vallásu magyarsága. A szilgy-szolnoki egyházmegye vezető emberei s a vármegye több előkelő állásu férfja egész Zsibóig eléje ment és a pályaháznál üdvözlő beszédekkel fogadta, amelyekre a püspök szép beszédekkel felelt. Zilahon a Wesselenyi-kollégium tanári kara és az egyház tiszteltgeti a főpástor előtt, akinek kísérete állomáslór-állomásra nőtt egészen Ákosig. Ákosnak majdnem egész községe künn volt az ákosai indóháznál, ahol az egyház főkurátora, Bagossy Gyula fogadta üdvözlő beszéddel a püspököt, akinek rövid remek válsza után hosszú menetben indult meg a községség bandérium vezetésével és zeneszóval a község felé. A püspök az ákosai református paphoz szállt. A szentelés igen szép időben folyt le. Az ünnepség 9 órakor kezdődött. Harangozás nyitotta meg a kettős toronyban, amelyek egyikének tetején történeti múltjának megfelelően csillag és félhold van, a másikon kakas és a portikus felett keresztalakú dísz. A községségnek, amelynek soraiiban az egész vármegye minden vidéke képviselve volt, igen nagy része nem fért be a különben sem nagy arányú templom belsejébe. Éneklés után Visky Pál esperes mondott ábátos imát. Nagy István kémeri lelkész alkalmi beszédet. Ezután következett a püspök mélyhatásu felavató imája, majd — szokás szerint — keresztelés, urvacseraosztás. Döbben közébed és este műkedvelő előadás volt.

— **Uj nyelvtanítási módszer.** Lenuzi M. francia és angol nyelvűtanár, fordító és tolmács, e két világnyelv könnyű meganulására, egy célszerű és kitűnő tanrendszert, (Système mnémonique) talált fel, melynek felhasználásával a két nyelv a legkönnyebben sajátítható el. E módszerrel bámulatosan gyors és biztos eredmény érhető el.

— **A háborgó Vesuv.** Mint a római *Tribuna* Nápolyból jelenti, a Vesuv kitörési kupján szakadékok támadtak. A lávaomlás eddig nem terjedt túl a krátermedencén. A kitörések igen hevesek és lehetetlenné teszik az obszervatórium igazgatójának a kráterhez való közlekedést. A láva valószínűleg a hogy dőli oldalán fog leömleni.

— **Telefon-reform.** Párisban meg akarják szüntetni az átalányfizetést a telefonra nézve s helyette be akarják hozni azt az eljárást, hogy a beszélgetéseket fizetik meg az év végén való elszámolással. Erre a változtatásra a párisi községtanácsot az a körülmény bírta rá, hogy a mostani 400 frankos bérösszeg mellett a telefon aránylag lassan hódít. Három millió lakos közül negyvenháromezer a telefon előfizetőinek a száma. Ami bizony nem sok.

— **A görög hóhér.** A görögországi hóhér tegnap halt meg. Nekrológiájában azt olvassuk, hogy élete folyása alatt százöt embernek oltotta ki élete világát. Minden újságban meg van írva ez az érdekesség s az előtérben álló nagy események mögött nem tudtunk meggyőződni, hogy észre ne vegye az ember. Valaki, aki meghal s akinek egész élete azzal telt el, hogy hivatásszerűen gyilkolt le embereket! Egy ember, akinek ilyen nekrológia van. Pihál! Milyen undorító életpálya s milyen undorító hatalom, amely embereket ilyen foglalkozásra kényszerít. A hóhérság etikájáról senkinek sem irt még könyvet, pedig elég izgatónak lennének a témák, ami kárhozatossá legmólyosodnának a témáról, az mind az állam terhére esnék. Ha tréfálni lehetne ebben a kérdésben, azt lehetne mondani, hogy a görög hóhér nagy rekordot ért el. De a dolog iszonyatos s legfőképpen arra jó, hogy megint belekiáltson az ember a világba a haláltünetek ellen. Az inkvizíció történetéből Hoensbroech gróf könyve tárja föl a legborzalmasabb dolgokat. Ott van megírva, hogy melyik inkvizitorra, hány elégetett etrenek esik. Azok, akik száz embert végeztek ki, már a vadállatok közé tartoznak. Azokról már borzalommal ir a derék Hoensbroech s azokból már a pápaság ellen kultúrortörténeti fegyvert kovácsol a könyv írója. A modern állam egyetlen emberre bizza ezt a vadállatnak való feladatot s mikor ez az ember meghal, úgy temetik el, mint állam-hatalmatokat. Az állam tehát kösséget vállal a hóhérral, de azért senki nem következtet belőle arra, hogy ez a kultúrhistoria szégyenfejezet lesz az egész esztendő mulva. A haláltünetek eltörlése ellen többen prédikáltak már, mint a felebaráti szeretetről. De mikor a görög hóhér, akinek százöt kiontott élet nyomja a lelkiismeretét, meghal, az jut az ember eszébe, hogy honnan veszi az állam azt a hatalmát, hogy ilyen karriereket teremtsen?

— **Körözött kamarás.** Bécsből táviratozzák, hogy az ottani törvényszék nyomozólevelet bocsátott ki Liphay Guidó császári és királyi kamarás, nyugalmazott huszárfőhadnagy ellen. A huszárfőhadnagy nagy ügőtörvényes-egyletet akart alapítani, majd világsport-klubot tervezett s kör levelet bocsátott ki, amelyekben mint az előkészítő-bizottság elnöke szerepelt. Liphay Guidó egykor bírtokos volt Bars megyében, de mikor ezt a világraszóló tervet megpendítette, már teljesen vagyonátalan volt. Először bécsi építkezéseket keresett fel és akart megnyerni a hatalmas vállalat számára, de sikertelenül. Végre azonban K. Rudolf dugaszdag bécsi lakos léprement s alapítási költségekre 48 ezer kétszáz koronát adott át Liphaynak. Ettől az időtől fogva a kamarás huszárfőhadnagy pazar életmódot folytatott, szórta a pénzt, úgy, hogy rövidesen nyakára hágtak a nagy összegek. A fővárosban is sűrűn megfordult, hogy társakat szerezzen célja megvalósításához. Hirdette az újságokban, hogy alkalmazzák szerződött nagy kaucióval. Dr. Antal Jenővel, az időközben Amerikába szökött fővárosi ügyvéddel szövetkezett hamis tervre keresztülvitelére. Antal Jenőnek a Svábhgy egyik kiemelkedő pontján gyönyörű villája volt. Liphay a fővárosban való időzésekor itt lakott a villában Antal Jenővel, akinek nyaralója az ajánkozóknak valóságos bucsujáró helye lett. Liphay a jelenikezőknek örökösen Antal Jenő leveleit mutogatva, azt arról értesíti őt, hogy a reá bízott huszárfőhadnagy koronáját elhelyezte a Jelzőlog-hitelbankban és idemelékeli a betéti könyvet is. Nagyuri fellépésével imponált úgy, hogy a jelenikezők közül sokan lepre mentek és megtakarított fillérjeiket Liphay gondaira bízta. Barkóczy János házgondnoktól hater koronát csalt ki azzal a fényes ígérettel, hogy vállalatát igazgatójának fogja kinevezni. Barkóczy türelmetlenül várta a kamarás értesítését, aki utóbb életelt sem adott magáról. Eppen a rendőrségen akart jelentést tenni az esetről, mikor egyszerre váratlanul érte a hír, hogy Liphay megszökött Bécsből és ellene körözólevelet adtak ki. Özv. B. J.-né népszínház-utcai háztulajdonosnától is kicsalt tizezer koronát azzal az ígérettel, hogy adósságait rendezni fogja és leányát azután feleségül veszi. Bérczi Béa rendőrkapitány vezeti most a vizsgálatot Liphay bűnügyében. Eddig összesen hat feljelentés érkezett a főkapitányságra. A feljelentők kára harminkétezer koronára rug. A bécsi törvényszék körözólevele így hangzik:

Kisilady Liphay Guido m. kir. szolgálaton kívüli huszárfőhadnagy és kir. kamarás, aki 1859-ben Bécsben született, magyar állampolgár, azzal van vádolva, hogy K. Rudolf bécsi építész terhére 43.200 koronás csalást követett el. Körözött ha az osztrák államtanácsban képviselt királyságok és tartományok területén találtatnak, letartóztatandó és ide szállítandó.

— **Robbantó-gyakorlatok.** Pozsonyból jelentik: A pozsonyi 1. hidasszállóalja ma délután a ligetben haroszeri robbantógyakorlatokat rendezett melyeket az itt lévő tábornokokon és tiszteken kívül nagy meghívott közönség is végignézett. A 13 számból álló

program hidrészek, sáncok, falazott erődítmények, vasuti vágányok és hajók robbantásából állott. Összesen közel 100 kilogramm ekrazitot használtak fel. Az érdekes gyakorlat vezetője báró Fries Rikárd százados volt.

— **A Rákóczi-kiállítás.** Kassáról jelenté tudósítók: A Rákóczi-kiállítás végrehajtó-bizottsága ma dr. Takács Menyhért prépost, főrendiházi tag elnöklése alatt ülést tartott, amelyen felolvasták az indítványt hogy a kiállítást befejezés után a fővárosba költöztessék át. A bizottság az indítványt nem tette magáévá. Az ereklékiállítást szeptember 20-án délelőtti 10 órakor hazafias ünnepséggel berekeszti és a napilapokban megjelent közleményeket, hogy az ereklékiállítást a fővárosba költöztessék át, magadé nem teszi. A kiállítóknak az ereklévitárgyakat lelkiismeretes pontossággal és hazafias köszönet kaposan az eleve kitűzött határidőre meg fogják küldeni. A végrehajtó-bizottság ezután elhatározta, hogy a kiállítás berekesztése után átalakul Rákóczi-szobor bizottsággá. A kiállítást eddig mintegy 10.000 idegen nézte meg és a napokban több ezer főre menő küldöttségek és csoportos látogatók érkeznek Kassára.

— **Fertőző betegek szállítása a vasuton.** A hivatalos lap mai száma közli azt a körrendeletet, melyet a belügyminiszter a mai napon intézett az ország valamennyi törvényhatóságához a fertőző betegeknek vasuton való szállítása dolgaiban. A rendelet előja a fertőző betegségek terjedését a szállítási szabályozásával megakadályozni. A kereskedelemügyi miniszter a betegeknek a vasuton való szállítására a következő határozatot szolgáltatta a körrendelethez: Kolériban, pestisben, vagy kitört viziszonnyban (veszettségben) szenvedő személyek a szállítástól ki vannak zárva. Azok a személyek, akik más, általában átvitel, ragadós betegségben szenvednek, csak abban az esetben szállíthatók, ha az érvényben lévő egészségügyi rendőri szabályokban a lakóhely elbágyására nézve megállapított feltételek teljesültek. Hólyágos himlőben, diftériában, (roncsolt toroklob, torokgyík, croup) leprában, kanyarban, verhasban (dysentéria) vörhenyben, vagy bármilyen bágy-mázban (typhus) szenvedő személyek külön kocsikban, — olyanok, akik számarhurubban, pokolvarban, orbanban, takonykórban, vagy trachomában szenvednek, elkülönített kocsizakaszokban szállítandók. Oly személyek szállítása, kik az imént megnevezett betegségek egyikének gyanúja alatt állanak olyan orvosi bizonyítvány bemutatásától tehető függővé, amelyből kitűnik, hogy az illetők a felsorolt betegségek valamelyikében nem szenvednek. A külön kocsikban és külön kocsizakaszokban való szállítását díjazabasszerü illetékek fizetendők.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Jászól jelentik: A Bécsből 10 óra 40 perckor elindított személyvonat hibás váltóállítást következtében Nattageddel mellett nekiment egy tehervonatnak. Az utasok közt nagy pánik támadt s az összeütközés olyan erős volt, hogy huszonegyen megsebesültek. Bécsből mentőket küldtek a szerencsétlenség színhelyére. A sebesültek, akiknek komolyabb bajuk nem történt, félórai késéssel folytathatták útjukat.

— **Rablás a Váci ut. n.** Kovács István villamos-szerelő tegnap az upesti Szunyog-szigetre ment kerékpáron s ugyanazon indut haza felé 11 órátkorban. Amint a régi várnál közelebb ért, birtelen előugrott három csavargó, akik egyike botjával feljebbütötte úgy, hogy nyomban leesett a kerékpárról. Mikor eszméletre tért, az utonálók eltűntek s veük órája, lánc, meg két aranygyűrűje.

— **Az elhagyott feleség bosszúja.** Ma kora reggel egy napzámosszony lelőtte a testvérét, mert az elcsábította őle az urát. Berényi Imre napzámoss már régebb idő óta házasságban élt Krajcsovicssal. A házasságukból három gyermek származott. Boldogan élt a kis család egészen addig, amíg nem került a házhoz az asszony nővére, Krajcsovic Teréz. A fiatal leány hamarosan elcsavarta a napzámoss fejét, aki lassankint ehidegült a feleségétől. A tavaszszal azután Berényi megszökött Krajcsovic Terézzel Kolozsvárra. Berényiné a legnagyobb nyomorban maradt három gyermekével, hiába írt könyörgő leveleket a leketlen férjének és nővérének, azok nem is hederítettek reá. A napokban azután Berényi és kedve visszajöttek a fővárosba, ahol sógoruknál Berényi Istvánnal laktak a Bécsi-ut 2617. szám alatt. Ezt megtudta Berényiné és elhatározta, hogy bosszút áll boldogságának megromtán. A Bécsi-uton már napok óta leste a szerelmeket. Ma reggel Berényiné találkozt a nővérével a bécsi-ut várnál. Minden szó nélkül előlörntötte a revolvert és háromszor a leányra löst. Csak az egyik golyó talált, amely a leány jobb kezécsuklóját furta át Krajcsovic Teréz a Margit-kórházba vitték, Berényinét pedig a rendőrség letartóztatta.

— **Felvakart pusztító földrengés.** Athénból táviratozzák: Ma reggel hat órakor Khytera szigetén

három földlökés csaknem teljesen elpusztította három falvat. A földrengést egész Görögországban érezték. Athénben csak könnyebb földlökéseket észleltek. Embérelőzatról eddig nem érkezett hír.

— **Üres a mohácsi fogház.** Déván Ottó királyi ügyész a napokban megvizsgálta a mohácsi közigazgatási fogházat is egyéb fogházak között. Szép, nagy rendet talált, amint hogy ez nem is lehet másképpen, mert nem volt, aki rendeltenséget csinálna. Egy rab se volt a fogházban. Persze ilyen messziről azt már nehéz kikalkulálni, hogy azért üres a fogház, mert az egész környéken nem akad beleváló ember, vagy pedig azért, mert elmulasztották beszállítani az odaillend elemeket.

— **A meggyilkolt milliomas.** Ujhelyi Lipótnak, a dugaszdag hőmezővásárhelyi földbirtokosnak gyilkosát, Márk János megyeházi földművest mint szegedről írják, a királyi ügyesség szabadlábra helyezte. Márk közvetlenül a büntény után önként jelentkezett s úgy adta elő a dolgot, hogy Ujhelyi huszárez kronárát elrabolta. Az aradi ügyességen kihallgatótt tanuk azt vallják, hogy Márk már több ízben agyatlóvesséssel lenyegelte a milliomas. Márk nem szegény ember, 60.000 korona értékű vagyonra van; Ujhelyinek 28.000 koronával volt adósa, de ezt letagadta. Mások azt mondják, hogy Márk a fenti szegedről váltót adott Ujhelyinek, akitől száz holdnyi földet vásárolt. A nábob állítólag le is számoltatta a váltót a beszercezbányai takarékpénztárnál s mégis folytatta a pórt Márk ellen. Ujhelyi holtestet hatóságilag fölboncolták, azután egyszerű falkoporsóba tették és Budapestre szállították. E szerint nem szülővárosában, hanem a fővárosban temetik, ahol az elhunynak három fia és egy leánya él. A gyilkos csak ideiglenesen élvezi a szabadságot; az aradi ügyesség a napokban alighanem újra letartóztatja. Ujhelyi vagyonra tíz millió forintot rug. Birtokai Csanád, Bács-Bodrog, Ung- és Sopronmegyében vannak. Pénzének legnagyobb részét úgy szerezte, hogy ingatlant árveréseken potom áron vásárolt nagy földeket. Néhány év előtt a csongrádmegyeyi horgosi Kárász-birtok egy részét a vételt követő napon kétszáz ezer korona nyereséggel adta el. Harminc év előtt a Károlyi grófoktól birtokot bérlet, majd pörre került a dolog s végül 300.000 koronában egyeztek ki vele a földbirtokosok. Ujhelyi a birtokain sem jószágigazgatót, sem egyetlen gazdasági tisztet sem tartott. Kora reggeltől késő estig egymaga végezte a nagy vagyonnal járó összes írásbeli és felügyeleti teendőket. A milliomas a lehető legegyszerűbben élt. Soha vendéglőben nem lakták; mindig magával vitte elmét. A szegedi Csillag-börtönben csak tejjel és kenyérral élt. Ujhelyi 18 évet élt. Gyermekai több száz ezer koronás jótékonycélu alapítványt fogtak tenni Hőmezővásárhelyen. Ezzel emlékeztetik ki a vagyonoskodó családok lukaságát. Ujhelyi nevére az aradi adóhivatali panama idején Bács Nándor adótoros 192.000 koronás tétele hamisított.

— **Szakács és katona.** Pozsonyból táviratozzák: A honvédkasznárban a tiszté ékezőhöz beosztott Szibilla Ferenc tisztiszolga le akarta lőni a szakácsot, akivel a mult éjjel együtt mulatott. A szakács az esőmeleti ablakot át emeltekül. Erre Szibilla agyonlőtte magát.

— **Üngylősság a szállodában.** A soroksári-utcai Két korona vendéglőadban ma délután egy 25—30 év körüli iparosnak látszó ismeretlen férfi lett üngylősság. Az üngylőss a fogadóban volt meg szállva s a fogadó személyzete semmi gyanusát nem látott viselkedésében. A délután szobájában zárkózottan ült, ahonnan hat óra tájban lövés a a hallatszott. Mire az ajtót felcsírták, a halántékán keresztül forodott golyó már megölte. Tetemét a boncoló-intézetbe vitték.

— **Idegenforgalmunk apólasa.** Az idegen orgalm emelésére, mint a tapasztalatok bizonyítják, a nemzetközii halókoosi-társaság külföldi ügynökségei alkalmasak leginkább. — Noha az idén már kétszáz kezdek ez irányban működni, mégis sikerült nekik eddig is három angol és két francia előkelő családot hosszabb tartózkodásra a tátra-lomnici telepre küldeni és számos angol családát a Csorba-tóól csak az idegi különös kedvezőlen időjárás riasztott el. De akik itt voltak, Budapestet is megtekintették és bizonyára vissza fognak jönni ismerőseikkel egyetemben máskor is Magyarországra.

— **Pusztító vihar.** Kingstonból (Jamaika) jelentik: Tegnap reggel óta ma reggelig rendkívül heves vihar pusztított, amely a szigeten nagy károkat okozott. A beérkezett jelentések szerint a vihar elpusztította a sziget keleti részén a banán-termet, valamint az összes ültetvényeket: Kingstontól nyugatra 15 mérföldnyi területen. A sziget déli részén nem okozott kárt a vihar. Eszakról eddig még nem érkeztek jelentések, mivel a táviróösszeköttetés meg van szakítva; de attól tartanak, hogy ott az ültetvényekben nagy kár esett.

Gyermekgyilkos anyja. Szatmár-Némethből írják: Stider Istvánné viszálkodás miatt otthagya férjét, szolgálatba állott és kéthónapos gyermekét gondozásba adta. Mivel férje a gyermektartásdíjat nem fizette és az anyja nem tudta fizetni, Homoródra ment a gyermekért és visszajövet, az erdő határában bedobta a tóba. A gyermekgyilkos anyát letartóztatták.

Az osztályosorjatek huzása. Az osztályosorjatek mai huzásán tizenöt ezer koronát nyert az 57866; ötszáz koronát 100878 18940 14833; kétezer koronát 28306 65071 103001 66700; ezer koronát 98037 191 109327 89679 25104 15977 26106; ötszáz koronát 43935 21093 24035 86522 32008 5 248 52184 84706 102591 6901 80378 8376 32298 43030 26226 90488 28386 17737 2057 64583 70402 109464 26650 31780 78936 6542 10192 68805 102448 87766 4167 67409 23672 87173 7431 56045 16310 37752 13922672 68929 5522 51845 89228 84897 4 27 13494 79680 14827 57766 83701 40545 22331 50375 7642.

(x) Stomatin a legjobb száj- és fogápoló szer.

A párisi katasztrófa.

Budapest, augusztus 12.

A vizsgálat megindult, de eddig még nem lehetett megállapítani világosan azt, vagy azokat, akik a rettenetes bajnak az okozói voltak. Annyi mindenesetre kidomborodik az első órák izgalmai között, hogy a vasut alkalmazottainak mulasztása nagy szerepet játszott. Sajátságos, hogy legjobb ban egy régi, kipróbált gépész emlegetnek mint olyat, aki leginkább megakadályozhatta volna a veszedelmet, viszont 6 súlyos váddal felelt a fölötté lévő intézéség ellen. Hogy a vonat tűzbiztonsági szempontból veszedelmes volt s nem lett volna szabad elindítani.

Ilyenféle katasztrófáknál mindig is kiűl, hogy szigorúbb elővigyázat, nagyobb lelkiismeret megakadályozhatja emberek és egyéb értékek pusztulását. De van valami önfeladit, fatális bízalom azoknak az embereknek a legtöbbjében, akik rendkívül súlyos felelősséggel járó ponton teljesítenek hivatást. Valami vakbizalom a szerencsében, amely abban a gondolatban oszposodik ki:

— Ej, eddig nem volt baj, ezentul sem történik semmi kellemetlenség vagy veszedelem.

Es elmulasztják a tulzott, de szükséges óvatosságot. Ez a párisi földalatti vasut is kétszáz millió embert szállított már a nélkül, hogy áldozatul esett volna valaki a modern civilizáció intézményének. Ki gondolna komolyan arra, hogy a kétszáz millió után következőkkel másként lesz. Hozzájárul ehhez az emberek általános gyöngesége, hogy tulteszszük magunkat hamarosan a katasztrófákban, hamar felejtünk és egy-egy új katasztrófa aztán ugy hat ránk, mintha hozzá hasonló nem is esett volna meg rajtunk. Csupa részvét, felháborodás, elborzadás és izgalom fogja el ilyenkor a távol- és közellévőket, de azért rövid néhány nap mulva új események elmosás a legviharosabbban ránk zúduló csapásokkal is.

Pedig ebből az esetből a leghathatósabban le kell vonni a következtetéseket. Ahol földalatti vasut van, alaposan meg kell vizsgálni közbiztonsági szempontból. És fékint abban a tekintetben, hogy van-e elég kijárás ember és, mint a jelen eset követeli — a füst számára. A Metropolitain-vasutnál a fatalizmus szellemétől elkapva, az üzleti érdek tolakodott előtérbe és a forgalom lebonyolításában nem törődtek az utastömeg nagyságával.

Most mi történjék? Talán lesz megfogható bűnöse ennek a katasztrófának, talán nem, de annak a csaknem száz főre való halottnak ott a morgueban vajmi kevés haszna lesz ebből. Rajuk nézve még az sem vigasztalás, hogy a városi tanács sietett a maga költségén temetni a halottakat, s hogy a kormány gondoskodni fog az áldozatok nyomorba jutott családjaíró. A hivatalos világ, Loubetval az élén, sietett kifejezni a legnagyobb megindulással részvétét, de mindeunél többet ér az idején alkalmazott éberség.

A ma érkezett táviratok a következőket jelentik a megrendítő szerencsétlenségről:

Páris, agusztus 12.

Az 1897. évi bazárégés óta nem érték meg a párisiak akkora katasztrófát, mint hétfőn éjél. A bazárégésnél a társadalom legelőkelőbb köréből kerültek ki az áldozatok, most pedig a munkásosztályból szedte a halál áldozatait. A katasztrófa borzasztó hanyagságról és mulasztás-

ról tanusodik, amelyeket már a földalatti városi vasut építésénél követtek el. A hat tized kilométer hosszú alagutban egyetlen légesatorta sincsen. Midőn a szerencsétlenség megtörtént, a forgalmi hivatalnoknak az volt egyetlen gondjuk, hogy a forgalom fennakadást ne szenvedjen. Ezért a megrongálódott 52. számú vonatot összekapcsolták az utána következő 45. számú vonattal, miután előbb mind a két vonatról lezállították az utasokat, ami a legnagyobb rendben ment végbe. A vonat még nem égett nagyon és a hivatalnokok mindenáron egy szabad sínpart akartak nyerni. Ez volt az oka annak, hogy a hivatalnokok utasították a két vonat vezetőit, hogy a legnagyobb sietéssel igyekezzenek előrejutni. Az örületes sebesség következtében a láng alig egy-lét-perc alatt elharapódzott az összes kocsiakra és csakhamar ugy látszott, mintha mind a két vonat egyetlen lángtenger volna. A vonatok másfél pernyi időközökben követték egymást. Ilyenidőközben jött a 48. számú vonat is, amely tömve volt utasokkal s megállott az alagutban. Az alagutban éjjeli sötétség volt és az utasok ebben a sötétségben voltak kénytelenek kiszállni és a kijárót keresni, de a sűrű füst feltartóztatta őket. Sokan azzal fecseleltek el sok időt, hogy percekig veszedkedtek a pénztárosnővel, akitől visszaskövetelték jegyük árát. Az állomásfőnök hasztalanul igyekezett ennek a veszedelmeknek véget vetni, az utasok valóságos ostromolták a pénztárosnőt, aki szintén elpusztult a füstben.

Páris, augusztus 12.

A földalatti vasut forgalmi igazgatósága a tegnapi szerencsétlenséget a felelősséget Chauvin vonatvezetőre hárítja, kinek mihelyest motorja a szolgálatot felmondta, vészjeleket kellett volna adni, ahelyett, hogy az égő vonattal a legközelebbi állomás felé igyekezett. A vasut igazgatósága most az összes állomások bejárait, illetve kijárait vasajtókkal akarja elzárni, hogy azokat szükség esetén elzárhassák. Ezenfelül szellőztető aknákat fognak furni az alagutba, melynek levegője rendes körülmények közt is rossz. Ama vád ellen, hogy a kocsiokban az előírás dacára nem voltak gyertyák, a forgalmi igazgatóság sajátosság módon azzal védekezik, hogy a gyertyákat ellopokdták és pedig ezt olyan sűrűn tették, hogy nem lehetett az eltűnt gyertyákat idejében ujjakkal pótolni.

(A vizsgálat.)

A belügyminiszter délelőtt meglátogatta a katasztrófa helyét. A perron borzasztó látványt nyújtott: a holttesteket eltakarították ugyan, de lépten-nyomon látjuk az oly borzasztó módon elpusztult emberek nyomait. A gyalogjárón kalapok, esernyők és ruhadarabok hevernek össze-vissza. A falak is tanusodnak a szerencsétlen emberek iszonyu küzdelméről; mindenütt vérvonatok láthatók, a fayence-lemezek ki vannak tépve, helyiely-közel emberi ujjak nyomai láthatók; az emberek az örületes félelem-től ösztölkéve, kitépték a kökeménységű cementet. A fal mellett vértócsa van, mellette emberi ruhadarabok hevernek; néhány lépéssnyire innen újságba takart kenyér és egy bábu. Két áldozat észrevette a sötétségben, hogy eltévedt és visszaroht, hogy a tulso oldalra levő lépcsőt elérje, de a sin közepén megfojtotta őket a sűrű füst. Csak azoknak az utasoknak, akik legelőször szálltak le a vonatról és akiket a vasuti hivatalnokok utba igazítottak, sikerült a fölvezető lépcsőt elérni, de az utánuk következők itt elesetek és a sötétségben utánuk rohanó emberek agyontaposták őket.

A rossz levegő a minisztert és kíséreit visszatérésre kényszerítette. Fölmentek a Menilmontant-állomásra. Ezen az állomáson a tűz nemcsak elégette a két meggyulladt vonatot, de valóságoslag meg is olvasztotta őket. A kocsi vasalkatrézéi, ablakai és a drótvetételek egyetlen darabbá olvadtak össze. A sinek egészen meggyörbültek, de ugy látszik, hogy az alagut boltozata nem szenvedett kárt, de a rendőrség azért mégis intézkedett, hogy egyelőre kocsi ne közlekedjen az alagut fölött.

Páris, augusztus 12.

Az államügyészség megbízásából Jolliot vizsgálóbíró megindította a bűnvádi vizsgálatot, egyelőre ismeretlen tettesek ellen, gondatlanságból okozott emberölés miatt. Eddig lehetetlenség megállapítani, hogy kit terhel a felelősség a katasztrófáért. A szakértők jelentése abba a helyzetbe fogja jutni a vizsgálóbíró, hogy bizonyos személyek ellen indítványozhassa a büntetőbírói üldözést. A vasuti hatóságok azonban máris arról győződtek meg, hogy a katasztrófa soha sem ölthetett volna akkora méreteket, ha a vasuti alkalmazottak el nem vesztik a fejüket. A földalatti vasut egyik igazgatója egy lapudósító előtt ugy nyilatkozott, hogy a vasut vezetősége által megindított vizsgálat megállapította, hogy a felelősség kézdrőlág Chauvin gépész, a földalatti vasut egyik legrégibb és legmegbízhatóbb alkalmazottját terheli. Chauvin ugyanis teljesen figyelmen kívül hagyta azokat a szabá-

lyokat, amelyek rövid kapcsolásból keletkező tűz esetére fennállnak. Borzasztó, hogy a földalatti vasuton történt ez a szerencsétlenség, amely pedig eddig körülbelül kétszáz millió embert szállított minden veszedelm nélkül. Chauvin gépész a rendőrségen kijelentette, hogy a kigyulladt vonatot már tegnapelőtt nem lett volna szabad többé használni, mivel a tűzbiztonsági készülék már déiben is megtagadta egybizben a szolgálatot.

(A kalauz elbeszélése.)

A 48-as számú vonat Chedal nevű kalauza részletesen elmondta a szerencsétlenség előzményeit és lefolyását.

Vonatomban — ugymond — 360 utas szorongott. Barbés-állomás mellett ugyanis a 43-as számú meggyulladt vonat utasai is a réám bízott kocsiakra szálltak. Couronnes-állomáson hosszasan vesztegeltünk. A közönség zuglódott, de a jelzések miatt nem mehettünk tovább. Az utasok nagyrésze káromkodott, sokan gnyulódtak és hangosan kiáltottak:

— Tessék kiszállni! A vonat nem megy tovább!

Ugyanezt kiáltották Barbés állomáson a 43-as számú vonat utasai, midőn az expozíció következtében kiszálltak és a mi vonatunkban fog altak helyet. Ezuttal azonban csak tréfásan mondogatták, hogy a közlekedés teljesen megakadt s csak akkor rémültek meg, midőn Menilmontant felül sűrű füsttelleg gomolygott. Ösztönszerűen éreztem, hogy nagy veszély fenyeget s tüstént felszólítottam az utasokat, hogy a szálljanak ki. Ezután a telefonhoz rohanam, de telefonvezeték is elszakadt. Megkértem a pályasírt, hogy siessen Belleville-állomásra s mondja meg, hogy azonnal szüntessék be az áramot. Az ellenőrző újból és sürgősen megkérték az utasokat, hogy szálljanak ki, de kérelmüket senki sem teljesítette.

— Már Barbés-állomáson is kiszálltunk! — mondogatták. — Már megelégtünk az örökös ki- és beszállás.

Időközben sűrű füstoszlopok gomolyogtak, s a füst mindent elfedett szemünk elől.

Akkor megragadtam a kocsii ajtajánál áldogáló asszonyokat s kituszkoltam őket a kocsiból.

— Szálljanak ki! Szálljanak ki! — ordítottam torkomszakadából.

Az utasok körém csoportosulva, pénzüket követték.

— A egy ellenében visszakapják pénzüket! — mondam kétségbeesetten. — De most meneküljenek, mert nagy baj lesz!

Ezt azonban nem hitték el. Újból réám rohanak, üttető-verték és szidalmakkal illeltek. A csoportosulás folytán a hátúso kocsi utasai nem menekülhettek. E pillanatban elalndtak a villamos lámpák. Rettenetes pánik keletkezett. Az asszonyok hangosan kiáltottak, de a szörnyű füstben csakhamar elhalt jajveszéklésük. Gyufát akartam gyújtani; a fojtó füst tüstént eloltotta a világot.

— Az ajtó az állomás baloldalaán van! — gondolám. — A fal mellett tapogatódzom, feltétlenül odajutok.

Menekülésközben megragadtam egy ijedten hadonázó asszonyt s magammal cipeltem. A rossz levegő s a melleim nehezod füstömög elkábított; tántorogtam, szédültem, majd mire az állomásra értünk, ájtalan rogytam a földre. Szerencsére rögtön észrevettek s egy közeli gyógyszerárba cipeltek.

(A halottak.)

A morgueban 40 halott van kiállítva. Az épület előtt néptömeg irtóztos felindulásban kér bebecsátást. Csoportokban boccsátják be őket. Az agnoszkálásnál szivfacsaró jelenetek játszódtak le. Mindenfelől zokogás és sirás hallatszik. Minden percben egy-egy ájtult nőt kell a teremből kicipelni. A szerencsétlenül járt legnagyobb része a munkásosztályhoz tartozott. A felismert halottak egyike Sandillon festő, akit modelle ismert fel. Nagyon tragikus volt két másik holttestnek a felismerése. Egy varróőrnő nővére ismert rá, aki ájtultan rogyott össze. Egy cipész, aki csak nyolc nap előtt nősült, fiatal neje ismerte föl. A szerencsétlen asszony ugy viselte magát, mint egy örült és atól tartanak, hogy a tébolydába kell szállítani. A holttesteket, amikor az alagutból kihozzák, legelőbb is a Pasteur-utcaán levő rendőri őrszobába viszik, hol egy rendőrfelügyelő áll. Rettenő hallgatni ezt az embert, amint a holttestet leírását egészen üzletszerűleg írkokának diktálja. Ime egy számpélda:

17. szám. Gyászruhás hölgy. Szemei kiégve. Birtokában egy pénztárca, 40 frank 30 centimes tartalommal.

20. és 21. szám. Két leány, körülbelül 6 és 10 éves; k. az egyiknél baba, a másíknál rózsacsokor. Mind a ketűnek az arca változatlan. Lábak e füve.

60. szám. Hölgy, finom csipkealsószoknyával, pénztárca nélkül.

82. szám. Hetven-nyolcvan éves öregur, ugylászik tudós, elégett iratokkal.
Igy folyik ez a gyászos lajstrom rémes egyhangusággal.

Páris, augusztus 12.

A párisi Metropolitain-vasuton történt szerencsétlenség öt utolsó áldozatát ma reggel agnoszkálták. Az illetők Párisba valók. Közöttük van egy egész család, nevezetesen az apa, anya és két leány. Az áldozatoknak számát hivatalosan 84-ben állapították meg.

(A részvét.)

Páris, augusztus 12.

Több lap azt jelenti Rómából, hogy X. Pius pápa részvétét fejeztette ki a francia nagykövetnek a földalatti vasuton történt katasztrófa alkalmából. *Edvard* angol király *Loubet* elnökhez a katasztrófa alkalmából részvétátvitartot intézett. Az áldozatok jobbára nyomorba jutott hátrahagyott családtagjai részére a *Figaro* és más lapok gyűjtéseket indítottak.

Páris, augusztus 12.

A Metropolitain vasut igazgatótanácsának elnöke értesítette a Szajna-prefektust, hogy 10.000 frankot bocsát rendelkezésére első segély gyanánt az áldozatok nyomorba jutott családjai számára.

Bécs, augusztus 12.

Bécs város tanácsa a párisi városi tanács elnökéhez a Metropolitain vasuti szerencsétlenség alkalmából szívélyes részvétátvitartot intézett.

(A temetés.)

Páris, augusztus 12.

A vasuti katasztrófának 56 áldozatát ma délelőtt temették el. Hogy elejét vegyék azon holttestek teloszlásának, amelyeket hozzátartozóik nem kértek ki, a községi képviselő elhatározta, hogy a holttesteket holnap eltemetteti. A kaszárnya udvarán, ahol a holttestek egy részét kiterítették, a város holnap gyásznapot rendez, amelyen többek közt *Combes* miniszterelnök is beszédet fog mondani. *Monzon* angol nagykövet a községtanácsnak ma adta át *Lanedowne* márkai angol külügyminiszter táviratát, melyben a miniszter kifejezésre juttatja *Edvard* király részvétét a katasztrófa fölött.

(Ujabb szerencsétlenség.)

A Metropolitain-vasuton este fél 7 óra tájban a *Place des Ternes* állomáson ujabb baleset történt, amely hasonló volt a tegnapihoz, de nem járt súlyosabb következményekkel. Egy vonat motorja gyulladt ki, de a tüzet hamarosan eloltották. Meglehetősen nagy pánik támadt. Két hölgy, aki kiugrott a kocsiából, könnyebb sérülést szenvedett.

Az orosz börtönök rejtelmek.

Budapest, augusztus 12.

Hajmeresztő hírek érkeznek Oroszországból arról, hogy mint bannak a pétervári *Kreszt*-ben, a politikai bűnösök börtönében a foglyokkal. A sok levél közül, melyek a börtönben történőket részletesen vázolják, itt közlünk egyet. Ezt a szentpétervári technológiai intézet egyik növendéke írta atyjának:

Kedves atyám! Mikor először látogatnál meg börtönomben, nem volt bátorságom, hogy megmondjam neked, miért vagyok olyan, mint — saját szavaid ezek — a halál. Három héttel ezelőtt még 30 új foglyot szállítottak hozzánk a vizsgálati fogságból. Az ablakokon keresztül kesztünk egymással társalogni. Az örök csak annyit jegyeztek meg, hogy halkabban beszéljünk. A beszélgetést rendszeren 7 órakor este kezdtük, mikor az elítéltek nem voltak többé az udvaron és mindaddig folytattuk, míg le nem fektedtek. A börtönigazgató bejött hozzánk és azt mondta, hogy hangosak vagyunk, de egy szóval sem jelezte, hogy beszélgetni nem szabad. Elpanaszoltam neki, hogy milyen nehéz a helyzetünk: könyvtűnk nincs és levélünknek már három hete visszatarthatják. Az igazgató néhány nap múlva hozza a leveleket és azokat a könyveket, melyeket a technológiai intézet igazgatója küldött önmégre a fogházba. Ettől kezdve egész nap olvastam. A beszélgetésekben nem vettem részt. Junius 24-ikén hirtelen felkeltett valaki. Kivitték a börtönből — ugymond — az asztalt és az ágyat. Az igazgatót hívták, ki néhány pillanat múlva ott volt ablakaink előtt az udvaron. Csönd lett. Fel akartam ezt az alkalmat használni és megkérdeztem, hogy miért vitték ki azokat a tárgyakat. De olyan halkan szóltam, hogy nem hallotta meg szavaimat. Ebben a pillanatban megszólalt valaki az alattam lévő emeleten. Én pedig összerendeztem, olyant kiáltott az igazgató:

— Mit ordít?

Csönd lett. Hirtelen rémes kiáltás hallja át a

némaságot. Nem tudtam, mit jelent. Ujra kiáltás. Az ablaknál próbáltam hallgatódzni. Topogás és kiáltás hangjai hallatszottak a folyosóról. Ugy rémlett előttem, mintha valakit tojtogattak volna. Az ajtóhoz ugrottam: *A torkát szorított!* — kiáltotta valaki és egyidejűleg nyösörgést hallottam. Egész testemben remegni kezdtem. Csöndgettem. Ujra csönd volt. Valaki ajtómat előtt ment el. Halkan kopogtattam és kérdeztem: „Mi történt?” Nem kaptam feleletet. Ám több lépés száját hallottam és a következő pillanatban kinyitott börtönöm ajtaja:

— Mi történt? — kérdeztem.

Tizenöt férfi lépett be és körülvett.

— Majd megmutatjuk önnek, mi történt! és ugyanabban a pillanatban szédülve hulltak az ütések fejemre. Valaki megkapta hajamat, egy másik kezemet szorította le és ütöttek, ütöttek, egyre ütöttek. Fejem zugett. Fájdalmat nem éreztem, csak azt, hogy mintegy harminc órái csap le reám szakadatlanul. Nem gyorsan, hanem nyugodtan, rendszeresen, kényelmesen. Mintán a földhöz vágta, fejem a padlóhoz ütődött és minden eltűnt szemem előtt. Nem tudom, hogy mi történt tovább velem. Iszonyú ütés ébresztett fel kábultságomból. Felnyitottam szememet és láttam, hogy két ember lábammal fogva kiöpel börtönömből, a többi pedig lábbal taposott. Fejem a lépcsőkhöz ütődött, midőn a folyosóhoz érkeztünk, megkérdeztem az igazgatót, hogy miért ütnek.

— Mert gazember! — felelte, anélkül, hogy rám nézett volna. Lent egy polgári ruhába öltözött ur állott és így ordított:

— Adjatok rájuk kényszerzubbonyt!

Az egész fogházat nyösörgés töltötte be. Engem lecipelték a pincébe és ujra útni kezdték. Azután bilincsekbe verték kezemet, lábammat és a hideg földre, a csőcsatorna mellé dobta. Ujra kinyitott a pinceajtó és ujra szíveszaggató kiáltás:

— Ne üsselek, ne üsselek!

Tompa ütések...

— A torkát szorított!

— Üsd agyont!

— Fogd be a szádát!

A zokogás hörgésbe esapott át. Valakit elhurcoltak mellettem és az egyik fogházor vízért kiáltott. Az ajtó minden 10—15 peroben kinyitott. És mindannyiszor ujra hallatszott az ütések hangja, a zokogás, a hörgés.

— Üssetek bennünket inkább agyont! — kiáltottak.

Én eszalatt *arccal lefelé a pordban és piszkokban fekhüdtem*. A szenny betömte a számam. Nem tudtam lélegzetet venni.

Végre megszűnt a kiáltozás. Csak itt-ott nyösörgött fel valaki és a bilincsekbe vortek egymástól nagyobb távolságra cipelték. Összeszedtem minden erőmet és kériem, hogy ne nyuljanak hozzám. Az az ór, aki az én folyosómon teljesített szolgálatot, megismert:

— Ön is itt van? — kérdezte.

Hát mért ütöttek engem?

— Nem tudom — felelte — nem voltam jelen.

Odament egy idősebb felügyelőhöz, de ennek nem volt ideje hogy feleljen, s egyre ordította:

— Szorítsd jobban a csuklókat! Az ördög vigye el a gazembereket.

— Nem vagyok gazember, sem csavargó, — felelte a mellettem fekvő férfin. — Már tizenegy év óta vagyok államszolgálatban és csak tévedésből kerültem ide.

Mellettem cepeltek tova egy szerkesztőt és egy orvos.

Feleltünk pedig a fogházorok beszélgettek:

— Mi 106-an voltunk! Hogy alihattak volna ellen?

Azután lejötték hozzánk és gunyosan kérdeztek:

— Nos, ugy-e most megkaptátok forradalmatokat?

Néhányan közülünk panasza akartak menni, de az örök kinevelték őket:

— Hiába! Hát ki látta, hogy ütöttek benneteket?

A pincében pedig jéghideg volt. Hiába rimádkodtunk ruháért. Nem adtak.

Rettenetesen hosszú volt az éjszaka. Reggeli 11 órakor vezettek ki bennünket a pincéből. Levették rólam bilincseimet. Összeestem... Minden ködben állott előttem. Sötét kamrába hurcoltak, melyben nem volt sem asztal, sem szék. Kenyeret és vizet hoztak be. Ittam néhány kortyot, de enni nem tudtam...

Harmadnapra tudtam meg, édes atyám, hogy itt vagy...

Amint a diák atyja, aki tekintélyes ember Pétervártól, határozottan állítja, mindezek a borzalmak az igazságügyminiszter tudtával és a börtönigazgatóság utasítására és vezetése mellett történtek.

Háry János Rómában.

A párisi *Figaro* szerint Magyarország és Ausztria vetőjénél a pápaválasztás alkalmából nagy szerepet játszott Vaszary herceg, prímás huszára, ki az üzeneteket közvetítette.

Többen valának együtt... az obsitos vitéz, Egy párisi író, ki mindent hinné kész, ... S a márványasztaloknál vidáman szertessét Előkelő urak itták Champagne levét...

Hajh! szólt Háry János, — az volt aztán a nap, Mikor pápát választott Rómában annyi pap. A rubájuk osillámlo, övük aranyporos, S ámbár lilába' járnak, mégis mind biboros.

A konkλάβéba ültek egy nap, ebéd után, De a prímás így szólott én hozzám: Janosikám! Maradj itt az ajtóban, mert dolgom lesz veled, Ott benn készült számokra sok fontos üzenet.

Én magam nem jövök ki, de szakácsom kijő, Az lesz majd tenéked a legjobb hírvivő, Ti magyarul beszéltök s nem érti senki tán... Mert itt a gyerek is még... szavamra! talán,

S én állok, állok, állok három nap délelőtt, Minden formájú népség megy el orrom előtt, Az nyakukat fordítva nyujtják magasra fel, Mert aszondják, a füstnek majd arra szállni kell!

Gyöttek és néztek engem... Szívem vert idebent, Mert volt közöttük lány is... de szép ám, annyi szent.

Szöghaj, fényes bogárczem... Ejh! hívtak engemet... De én keményen mondtam: — Nem, rózsám, nem lehet!

Első a kötelesség... Előbb parancsra vár, S csak aztán meg szeretni... Ez a magyar huszár! De nyílik már az ajtó, s csakhamar kijő A prímás úr szakácsa, a bites hírvivő...

— Baj van! — sugja titokban, — mert Rampolla vezet, Te választasz most pápát... A perc elérkezett... Rohanj a telefonhoz... Csengess föl a király! És nyisd a füledet ki, hogy neked mit kiált!...

Nosza! Én lóra termek, repülve, mint a szél, Hogy elmaradt mögöttem mindenki, aki él... Halló! kiáltok, központ... Mi köll?... Így kiált... Kösse most rögtön hozzám... ejh!... a magyar király.

A bajuszom kihúdom... Haptákba állok én... A telefon megcsendül, mielőtt kezdeném... Én bátran frontot állok... Ez visszacsengetek... Ki az?... A király hangja... Mindjárt ráismerek...

— Itt Háry János csenget... jelentem hangosan... — No mi újság, fiaeszkám? így kérdi jó uram, Mi hírad van Rómából, tálad fel hirtelen, Mert az obstrukciót most nincs időm neked...

— Felséges úr, jelentem, hogy Rampolla vezet... És a szakács azt mondta, a perc elérkezett... — Elég! így szól a felség... Rampolla... Hajh... Nohát!

Jelentés be a vétomat, a kirelejumát...

Én paripámon termek, repülve, mint a szél, Hogy elmaradt mögöttem mindenki, aki él. És szölk a szakácsnak: — Add hírdi odabent, Hogy a király ő felsége... mit is?... vétót jelent...

A szakács tovaillant... S én elmém tordelém, Mi lehet az a vétó... De ekkor már elém Ujra hogy odaállott a kis táján leány, És én szememmel mondok: — Most már gyűthetsz, babám!

De ekkor már a légbe a füst magosra szállt, A Péter-téren angol, cseh, német kiabált, Egy nevet ordítottak... Megvan a pápa, meg! A nagy zengés, zsvajtol még a föld is remeg...

És aztán sorra jött ki a sok, sok biboros, De az egyiknek arca a haragott piros, És öklét fenyegetve, így mutatót rém: — Ha ez nincs itt, hát pápa vagyok most már talán!

FŐVÁROS

(*) A Kossuth-mauzóleum. Ma délelőtti ülést tartott a Kossuth-mauzóleum építésére felügyelő bizottság *Viola* Imre tanácsos elnökével; előadó gróf *Festetics* Géza tanácsgyőző volt. Javasolja a bizottság a tanács előtt, hogy az építéshez szükséges

1512. kőműves- és elhelyezémunkákra (mintegy 45.000 korona értékben), valamint a kőfaragó-munkákra (440.000 korona) már legközelebb hirdeszenek árle tét. még pedig úgy, hogy mindezekre szűkebb körű ajánlati tárgyalást tartanak, hogy így olyan vállalkozókat nyerjenek meg, akik az ilyen monumentalis, kényesebb munkát kifogástalanul képesek teljesíteni. — Ugyancsak ma elfogadta a bizottság azt a szerződés-tervezetet, amelyet a főváros a tervező műépítéssel, Gerster Kálmánról for megkötött. — Kimondotta végül a bizottság, hogy 1904. évi november elsejére az összes külső részeknek el kell készülniök s 1905. november elsejére az egész épületet el kell adni rendeltetésének.

(*) **Közigazgatási jelentések.** A székesfőváros közigazgatási bizottsága ma délelőtti ülést tartott Márkus József főpolgármester elnöklése mellett. Dr. Verdy Károly budapesti királyi tanfelügyelő jelentést tett az iskolatátrásra kötelezettek összeírásának az ügyéről. A közigazgatási bizottság ugyanis annak ideén Tencser Pál indítványára elhatározta, hogy próbaképp egy évre hatóságilag végezteti az összeírást. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter azonban ezzel szemben kijelentette, hogy ehhez nem járul hozzá, mert az egész országra ki akarja terjesztetni az állami összeírást, úgy, hogy ez a fővárosra is vonatkozzék. De a miniszter arra való tekintettel, hogy most már az időből nem telik ki, erre az esztendőre egyáltalában elengedi az összeírást, azonban az év végére, a módosított iránt, konkrét javaslattal kér. A közigazgatási bizottság abban állapodott meg, hogy az előző főpolgármestert kéri föl, hogy a statisztikai hivatal és más hatósági szervezetek igénybevétele, tegyen javaslatot.

Dr. Schermann Adolf tiszti főorvos jelentése szerint, a székesfőváros közegészségi állapota, a múlt hónaphoz viszonyítva, kedvező volt, amennyiben a fertőző betegségek száma, valamint a halálozások esete is csökkent. Elve született július hónapban 1766 gyermek, meghalt 1119 ember s így a születések 646-tal mutak töltül a halálozásokat. A székesfőváros összes köz- és magánkórházában és gyógyító-intézeiben 9810 fekvő- és 13.805 járóbetegét ápolták, tehát összesen 32.915 embert; ez 885-tel kevesebb, mint június hónapban volt. A hajléktalanok menedékhelye egyesületének négy házában szállást kapott 21.567 férfi, 7302 nő és 241 gyermek, tehát összesen 24.110 ember.

A királyi adófelügyelőség jelentése szerint egyenes adóssz s kövételről az állampénztárnál július hónapban 2.912.610 korona 45 fillért fizettek be, míg 1902. júliusban 2.959.649 korona 45 fillért, így tehát az idén kevesebb az eredmény 47.039 koronával. A székesfőváros adópenztárána befolyt júliusban 287.131 korona 40 fillér: tavaly júliusban 527.170 korona 10 fillér. Tehát az idén a befizetés 240.038 korona 70 fillérrel kedvezőtlenebb, mint tavaly volt. Ezek szerint az 1903. évi július hónapja összes eredmény a tavalyinál 287.077 korona 70 fillérrel kisebb. A követtelt adók eléggé kedvezően folytak be.

A rendőrség jelentéséből kiemeljük a következő adatokat: Július hónapban 1870 bűncselekmény fejezték be a nyomozást; ezek közül 190 irányult az ember élete és testi épsége ellen, míg a többi a vagyon ellen. A rendőrség lohá- és tolonc-összejáratlór 1799 ember volt letartóztatva. Kikötötték a főváros területéről 54 embert 1-10 évre s egyet mindenkorra. A kikötöttek közt 7 volt külföldi.

SZÍNHÁZ, ZENE

Éjeli menedékhely. Huszonegyedszer került ma este színe Gorkij Maxim remeke a Budai Színházban. Ma is zsufoit ház nézte az előadást, melynek azonban egyik főterőssége az egyszerű biányizk. Fáy Flóra ugyanis, kinek Vassiliszájja igazán jellegzetesen illeszkedett az orosz darab levegőjébe, hirtelen megbetegedett s helyette Kelemen Irma vállalkozott, a nehéz szerep eljátszására. Fáy Flóra után kétszerezen nehéz helyzete volt a fiatal színésznőnek, de tehetőségét dicsegti, hogy mégis megálta helyét. A közönség is sok rokonszenvvel buzdította. Egyébként az előadás ma is kitűnő volt s H. Borostyán Sári. T. Hadrik Anna, Réthely, Szirmai, Kiss Mihály, Terenyei Lajos és Körmeny alig győzték megköszönni a közönség elismerését.

Szerbia. Az Urániaszínház első ujdonságát Szirasz Adolmak Szerbiáról írt aktuális darabját teljesen új és eddig ismeretlen felvételekkel fogja színe hozni. A felvételeket az Uránia-Színház készítette. A színház megszerezte azokat a fényképeket is, melyeket De Gasion francia író, a királygyilkosság színhelyén vett föl.

Budai Nyári Színház. A Budai Nyári Színházban holnap, esztörtékre Katal Károlyné, a Zeneakadémia növendékének fellépésével Verdi Ernő című operája kerül színe. Elvirát Katal Károlyné, Ernőnít Mihályi Ernő, a királyt Környe Béla és don Sylva Vajda Alfréd éneklék.

Városigeti Színház. A Városigeti Színházban esztörtékre a Bob herceg és Mici hercegnőben Mici szerepét Baracsi Rózi játszssa. A személyzet már készül Lohár Ferencnek a bécsi Theater an der Wienben feltűnő sikert aratott Pesti nők című operettjére.

Műkedvelői előadás. Rákosszentmihályon e hó 8-án a barangalap javára Zsolnay Károly fényesen sikerült hangversenyt rendezett. A közreműködők közül kiűntek Fűredyén Barta Aranka és Fűredy Károly, akik egy kis színdarabban Midlgy Irénell és Farkas Elekkel együtt nagy sikert arattak Biró Lilly, Kálfay Kornélia, Burose Adolf, König Frigyes,

Marchard János és Gadl Pál osztottak még a hangverseny sikerében.

K. Hegyess Mari Tordán. Tordáról írják: K. Hegyess Mari asszony három esztén vendég-szerelt Tordán. A művész Stuar: Mária, Lady Windermere legyezője és a Lovoodi árva című darabokban lépett fel. Mindhárom esztén a Vigadó nagyterme zsufolva volt.

Színiskolai beiratkozás. Horvith Zoltán színeszteli előkészítő iskolájában folyó hó 18-án délután kezdődnek a jelentkezések. A művészpédagógiai kiválóságáról ismeretes iskola fennállásának tizenkettődik évébe lép. Az elmúlt évtized alatt egy egész sor elsőrendű erőt képezett a jeles iskola úgy a fővárosi, mint a vidéki színpadok számára. Többek között Payer Margit, Hettyei Aranka, Berzseti Iona. Faragó Ödön Heltai Nándor, Sziklai Szeréna, Szegedi Zelmá, Csöregh Jenő Palágyi Lajos, Hódosi Janka, Ráthonyi Tilla az intézetbe nyerték előképzésüket a színpályára. Az énekkutatás ezután is Jónescu Gabriella kitűnő vezetése alatt marad; az énekszerepeket Hartmann Jenő a Telefon Himnód hangverseny-mestere tanítja be. — Jelenkezni délután 3-5 óráig az intézet helyiségében (VII. ker. Kerepesi-ut 20. IV. emelet lift) lehet.

Videki színészet. Németh József színtársulata 15-ikén. Nagy-Boldogasszony ünnepe kezd meg szeptember 20-ig tartó szezonját az egy színházban. Első előadásul a Bob herceget adják. Első ujdonsága a színháznál Gorkij Éjeli menedékhelye lesz, melyben Luka szerepét az igazgató játszssa. — Komjáthy János társulata a közönség nagy érdeklődése mellett kezdte meg a nyári szezon Kassán. A Rákóczi-ünnep-ségek során nagyszabású díszelődést rendezett a társulat, majd bemutatták stilszerű kiállításul Gorkij darabját, az Éjeli menedékhelyt. A színész szerepében Komjáthy János, mint Luka Vágó Béla, Nastya szerepében Markovics Margit, az Obrónak Palásthy Sándor aratott sikert. Szatint Bartha, Pepelt Odry, Vassilisz-szát Kelemen. Bubnovot Nagy Gyula, Naszát Takács, Hostilovot Makky játszotta. A társulat most a Venus istenasszony című látványos színműre készül. Komjáthy János színgazgató nagy gondot fordít arra, hogy a Rákóczi-kiállítás érkező idegenek kellemes szórakozást és emlékeztetés művelését találjanak a színházban.

MŰVÉSZET

□ **A Nemzeti Szalon ősi tárlata.** A Nemzeti Szalon ősi tárlatát szeptember havában nyitja meg. A kiállítás műveiket október 10-ig kiűldhetik be a Szalon titkári hivatalához. Az ősi tárlat ünnepies megnyitását szeptember 20-ikára tűzték ki.

□ **Magyar iparművészet Amerikában.** Az 1904. évi st.-louisi világtállítás európai biztosa, Thomas Wilbur Crider és a kiállítás művészeti csoportjának elnöke, Halsey C. Ives, aki maga is hírneves művész, ma meglátogatták az iparművészeti kiállítás jakberendezési kiállítását és az iparművészeti iskolát ahol őket Morelli Gusztáv, Horis Pál és Györpyi Kálmán tanárok fogadták s kalauzolták. Az amerikai vendégek nagy elismeréssel nyilatkoztak a magyar iparművészet magas színvonaláról és nagy sikert várnak annak amerikai szereplésétől. Ez alkalommal Halsey C. Ives 2000 korona értékű iparművészeti tárgyat rendelt meg a st.-louisi muzeum részére.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Soós bíró ügye.** A megvesztegetés miatt vizsgálati fogságban levő dr. Soós Kálmán törvényszéki bíró ügyében tudvalevőleg Schwarz Ábrahám, aki a bíró számára a klienseket szálította, más bíróság kikűldését kérvényezte, mert szerint a budapesti törvényszék nem itélhet volt bírótársa, Soós Kálmán ügyében. A Kuria helyt adott ennek a kérelemnek és a pestvidéki törvényszéket delegálta az ügy elbírálására. Schwarz most ügyvédje után újabb kérvényt adott be, amelyben még egy másik törvényszéket kér kikűldeni, mivel Soós régebben a pestvidéki törvényszéknél is működött. A Kuria ma foglalkozott Nedeczky Ödön bíró előadásában ezzel a kérvénnyel s Schwarzot kérésével elutasította. Indokolásában ezt mondja a Kuria, hogy ez ügyben nem tartja szükségesnek más törvényszék kikűldését, mivel Soós bíró igen régen volt a pestvidéki törvényszék tagja s így Soós bíró a mostani törvényszék tagjainak nem volt bírótársa, mindolgyva az összeférhetetlenség nem áll fenn. A pestvidéki törvényszék dr. Novotny Károly bírói rendelte ki az ügy előadójaúl.

§§ **A rácokevei bérlyilkosság.** Márki András rácokevei jómódú földmester 1890. évben nőül vette úzv. Kovács Sándorné szűl. Bona Teréz. A 68 éves férj és az alig 35 éves asszony között napirenden voltak a családi civakodások. Ott ével ezelőtt — 1898. évi április 10-én — Márki Andrást íjedd arocal futott át a késő esti órákban Soki Lajos nevű szomszédjához s hírlt arról hogy ura a hátsó szobában a mestergerendára felakasztotta magát. A törvényszéki orvosok, akik a halottat felboncolták, megállapították, hogy Márki Andrásnak fején, orrán és kezén több rend-

beli kisebb-nagyobb sérülés látható. Ezen jelek alapján annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy Márki András nem volt öngyilkos, hanem idegen kéz által pusztult el. E vélemény a.paján megindult bűnvizsgálat első sorban az elhunyt 35 éves feleségére terjedt ki. A csendőrség le is tartóztatta az asszonyt, de ez a vizsgálat során tanukkal igazolta, hogy abban az időben, mikor Márki András felakasztotta magát, nem volt otthon. A törvényszék elfogadta az öngyilkosság fennforgását s 1898 augusztus 13-án beszűntette a vizsgálatot Márkiné ellen.

Az elhunyt molnár sógora Üregi István kalaposmester és felesége szűl. Márki Mária, prűjútást kérték s a pestvidéki törvényszék 1901. július 8-án el is rendelte az újrafelvételt, de mivel a bejelentett újabb tanuk sem tudtak semmi terhelő bizonyítékot felhozni, újból beszűntette az ügyet.

Ezzel talán örök titok maradt volna Márki András rejtélyes halála, ha a rendőrség titokban tovább nem nyomozott volna. Így tudta meg, hogy Márkiné férje halála előtti napon nővérétől, Kiss Jánosnétól mákhéjat kért altatószerűl. De kért még tőle mákhéjat testvérbátyjuk, Bona Mihály is. A csendőrk erre újra vallatásra fogták őket s Bona Mihály végre is beismerte, hogy az öreg — feleségének felbujtására — Bona Józseffel és Nemes Sándor nevű utcaséprővel együtt őt lojtatták meg. A gyilkosságot Márkiné jutalomígéretere hajtotta végre a következő módon: Április hó 10-ikén este a három felbujt: egyén Bona Mihály, Bona József és Nemes Sándor a kerék alatt beosontak Márki András házába. Az öreg Márki már fekiűt az ágyban, de a mákhéjőzet nem fogott rajta, mert még ébren volt.

— Ki az? — kérdezte az öreg a belépőktől.

— Én vagyok bátyám! — szolt Bona Mihály.

— Hát az ott ki?

— Az Bona József!

Ebben a pillanatban a sötét szobában még sötétebb lett, mert a harmadik cinkos befűggönyözte az ablakot.

— Gyujtsatok legalább világot! — szolt az öreg a Bona testvérekhez.

Nemes Sándor elő is rántott egy szál gyufát, de csak azért, hogy a kezében levő zsinaghurkot megigazithassa.

A következő pillanatban már elégett a gyufaszál s Nemes Sándor a hurkot az ágyban ülő Márki András nyakába dobta és meghúzta. Így vonszolták a kinosan vergődő embert a konyhán keresztül a másik szobába a mestergerenda alá. A zsinag azonban, mikor fel akarták akasztani elszakadt s az öreg ember a földre zuhant. Gyilkosai azonban a hurkot ismét a nyakába dobták s felakasztották a mestergerendára.

Véres tettük elkövetése után a felbujtó asszony által a számukra főzött nagy fazék töltőtkáposztát meggették. Ez volt a halotti tor. Nemes Sándor véres munkájáért egy láncos ezüstórát kapott. E beismerő vallomás után a gyilkosokat letartóztatták s a pestvidéki törvényszék Márki Andrást gyilkosságra való felbujtás és bűnégség miatt, Bona József, Bona Mihály napszamosokat és Nemes Sándor volt utcaséprőt pedig gyilkosság bűntettében mint testtársakat helyezte vád alá. Az elsőbűn megtörtént esküdtéki tárgyaláson Bona József, Bona Mihály és Nemes Sándor beismerték bűnüket, s rávallottak Márkinéra mint felbujtóra. Ez azonban konokul tagadott. A tárgyalás akkor az esküdték kívánságára a törvényszék elnaplotta azért, hogy a vádlottak elmebeli állapotát megvizsgáltatja. Dr. Andránszky Jenő és dr. Németh Ödön orvosszakértők már megűgyelték a vádlottak elmeállapotát, s erről szolt terjedelmes szakvéleményüket már be is terjesztették a kir. törvényszékhez. Véleményük szerint a vádlottak beszámíthatósága kétségtelen. Az orvosszakértők e véleménye alapján Verébely Ignác ítélőtáblai bíró, esküdtbírósi helyettes elnök, nyomban kitűzte szeptember 14. s következő hét napjára ennek az izgatmas részletekben oly gazdag bűnpörnek tárgyalását s erre mintegy 25 tanút idézett be.

§§ **A Humbert-pör.** Párisból táviratozzák: A végtárgyalás iránt ma a tegnapiál is csekélyebb volt az érdeklődés. Az első tanu Hennion rendőrbiztos volt, aki a Humbert-családot Spanyolországból visszakísérte Párisba. Hennion megerősítette, hogy Humbert Teréz Madridban elfogatásakor szomszédjának egy oszomó értékpapírt akart titokban átadni. Elmondotta a rendőrbiztos azt is, hogy Daurignac Romain teljesen nővérenek befolyása alatt állott.

A következő tanu Tissot, aki a Humbert-családnak régi barátja. Elbeszélte, hogy az öreg Daurignac temetése után Humbert Teréz kérésére ő (Tissot) revolveresen őrizte a vasszerkenyűt, mert Humbertné annyira aggdott a milliókért.

Azuán az irásszakértőket hallgatta meg a törvényszék.

Labori minduntalan kimutatta az ellentmondásokat a szakértők között. Abban megállapodtak az irás-

szakértők, hogy néhány Crawford Róbert-féle levelet Daurignac Romain iri, akárhányszor pedig Daurignac Emil kezeirását ismét fel a szakértők a Crawford levelekben. Steyn irászakértő szerint Daurignac Emil 11 ilyen Crawford-levelet írt. Arra nézve az irászakértők nem tudtak határozott választ adni, hogy Humbert Frigyes kezeirása előfordul-e a Crawford-levelekben.

E közben Humbert Frigyes heves szóváltásba elegyedik Steyn irászakértővel és ezért az elnök rendretesztja.

Humbert Frigyes: De kérem, engedjen beszélni. Ne szakítson folyton félbe! (Tiltakozás a közönség soraiban.) Kérem az irászakértő urat, hogy milyen eredményre jutott azokról a szelvényzetekről, amelyek a Parlament birtokában lévő néhány okmányon előfordulnak:

Steyn: A kiigazítások az öreg Humbert kezeirása. Humbert Frigyes: Ugyebár a szakértő ur miniszteri hivatalnok? (Steyn igenlően bólint.) Akkor tiltakozom szereplése ellen. Skandalizáló dolog, hogy egy ilyen pörben egy miniszteri hivatalnok az irászakértő.

A következő tanu Dupuy, aki többek között azt vallja, hogy Daurignac Romain 1896-ban nála volt. Előnk: Hisz akkor Daurignac Romain Madagaskárban tartózkodott.

Dupuy: Az Romain volt, Emilt nem ismerem. Crawford gyanánt mutatkozott be nekem.

Előnk: Tehát a Crawfordok nem léteznek. Labori: De igen léteznek, hanem más név alatt.

Hesse védő szerint Daurignac Romain 1896-ban a Monnaury megbízásából Madagaskárban volt.

A ma kihallgatott többi tanu vallomása nem hozott új momentumot és jelentéktelen volt.

Nyitlér.

T. e.
Tisztelettel tudatom, hogy addig cégársam Schreier Viktor az a cégtől kilépett és helyébe Váhl Gyula ir lépett be, kivel az cégtől.

SCHREIER VIKTOR és Tsa utódai
GRÜNWARD és VÁHL

cég alatt tovább vezeti fogjuk.

Mihály az által eddig is kizárólagosan csak az én vezetéssel alatt állott, cég alkalmam nyitl nagybancsát vezén irányított meggy ódódom. Ezen a új cégársamnak hasznomra előzárugy kifizetési ekeknél 15 éven át szerzett tapasztalataira támaszkodva, azon reményemmel eddigok kifejeztem, hogy az általát az addig szőlő alapján fejlesztve, sikerült fog igen tisztelt vezim legmenschabancs igényeit is kielégíteni.

Becsos pártfogását továbbra is kérem, vagyok kiváló tisztelettel

GRÜNWARD VILMOS
Grünward és Váhl cég baltagja
Budapest, IV., Váci-utca 26.

SCHMIDTHAUER-féle
IGMANDI KESERÜVIZ

SEKREKEDES ELLEN
A JELENKOR LEGHIVATALOS
TERMÉSZETES GYÓGYSZERE

Kapható gyógyszertárakban
és élelmiszer üzletekben.

(Az e rovat alatt közlötlenek sem tartalmát, sem alakját nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

*. A Magyar Lovaregylet a lóversenyeket látogató közönség figyelmébe ajánlja, hogy a verseny-terti beletti-egyeket a jegypénztáraknál való nagy tolongás elkerülése, tehát saját kényelmére érdekében a versenyprogramokon megjelölt dobánytűszedekben a versenynapok délelőtti előre váltása meg. Szintnyug a közönség érdekében áll, hogy a beletti-egyeket láthatóan viselje, hogy az ellenőrzők felszólításait mellőzhessen.

*. Football-verseny Szombathelyen. Vasárnap, e hó 16-án Szombathelyen az iparkiallítás második napján érdekes football-verseny lesz. A budapesti Műgyermeni Football-Club mérkőzik a Vasvármegyei Sport-Egylet football csapatával. A Vasvármegyei Sport-Egylet már 3 jó csapat felett aratott győzelmet.

*. Uszóverseny. A Magyar Uszó Egyesület 16-ik és 16-ik versenyén a 220 yardos jubileumi emlékvverseny, a 1/2 angol mérföldes Porzolt Gyula emlék-díj, a két magyar bajnok, az egyik 100 yardra, a másik 1 angol mérföldre, a vendégek versenye és a háton uszás alkotják a programot. A versenyre sok kitinó versenyző adta be nevezését.

TÁVIRATOK

Bécs, augusztus 12. A Slavische Correspondenz szerint Schöars iju-csah képviselő lemondott mandátumáról. A pilseni városi kuria képviselőjeként Cipera gimnáziumi igazgatót kandidálják.

Rostov (Neumarkt), augusztus 12. Levettov, a bíróalmi gyűlés volt elnöke ma éjjel itt meghalt.

Belgrád, augusztus 12. Argipulosz görög követ ma ünnepies kihallgatáson ányujtotta a királynak megbízólevelét.

Trleszt, augusztus 12. Ideérkezett távirati jelentések szerint a Poseidon Lloyd-gőzös a Karmel-foknál, a sziriai partok mellett elsüllyedt. Az utasokat és a hajó legénységét megmentették.

Páris, augusztus 12. A fenyítő-rendőrbíróság felmentette Lebon marianus-atyát, aki ellen amiatt emeltek vádat, hogy a kolostorban megtartott házkutatás alkalmával lefogalt tárgyakat elvitte a kolostorból.

New-York, augusztus 12. A New-York Heraldnak Rio de Janeiroból kelt jelentése szerint végre létrejött a megegyezés a vitás Aore-területre vonatkozólag felderült vizslá ügyében. Bolivia elismerte Brazília szuverenitását Aore nagyobbik része felett, míg Bolivia kártérítést kap katonai cölokra tett kiadásaiért. Maréól a Madeira folyóig vasutat fognak építeni.

A pápa államtitkára.

Róma, augusztus 12. A Giornale d'Italia szerint a pápa Salotti bíborost fogja államtitkárrá kinevezni. A kinevezés nem történt még meg hivatalosan, mivel Salotti vonakodik ezt az állást elfogadni. Msgr. Merry del Val bécsi nunciussá, msgr. Della Chiesa brüsszeli nunciussá fogják kinevezni. Msgr. di Belmonte szintén fontos állásra van kizemelve.

A cukorkodás.

Iechl, augusztus 12. Böhm-Bawerk pénzügy-miniszter ma hosszabb ideig tanácskozott Lukács László magyar pénzügyminiszterrel.

Kormányválság Szerbiában.

Belgrád, augusztus 12. Atanaszkovic tábornok hadügyminiszter és a többi miniszterek között fennálló véleményeltérések miatt ma miniszterválság következett be.

Belgrád, augusztus 12. Az egész kormány benyújtotta lemondását. Valószínű, hogy a király ismét Avakumovicot, de esetleg Gruics Szávát fogja megbízni a kabinetalakítással.

A bevándorlász ügye Angliában.

London, augusztus 12. A külüldiek bevándorlása ügyében kiküldött bizottság azt javasolja, hogy bizonyos társadalmi osztályokhoz tartozó idegenek bevándorlása állami felügyelet alá helyeztessék. A javaslat szerint bevándorlásiigyi hivatal volna felállítandó, amelynek feladata volna megakadályozni rossz-jellemű személyeknek bevándorlását, akik az államra terhek róhatnának, valamint olyan embereknek a bevándorlását, akik utatlatot keltő vagy rágalys betegségekben szenvednek. A bizottság konstatálja, hogy a bevándorlás legutóbbi növekedése főleg orosz és lengyel zsidók beözönlésének tulajdonítandó és különösen ajánlja az Európa keleti részéből érkező bevándorlók felügyeletét. A hajóulajdonosokat kötelezni kell, hogy a bevándorlókat adott esetben visszaszállítsák abba a kikötőbe, ahol hajóra szállították. Minden bevándorlót, akit valamelyes vétségben bűnösnek találunk, lajstromokba kell bevezetni. A bírónak legyen joga az illető bevándorlót az ország elhagyására kötelezni. Ha az erre elítélt bevándorló nem engedelmeskedik, akkor mint csavargót kell megbüntetni.

Lázadás Szumatra szigetén.

Amsterdam, augusztus 12. A lapoknak Batáviából kelt jelentése szerint a Szumatra-sziget belsőjében fekvő Polve Tengah falut elfoglalták a német-alföldi csapatok. Az ellenség 300 halottat vészett. A németalföldiek részéről 1 tiszt és 6 ember vesztette életét, 1 tiszt és 50 ember pedig megsebesült.

Földrendés.

Róma augusztus 12. A Tribuna jelenti Catanid-ból, hogy a Vicitibus, Giarrában, Adernóban és Milóban a földrendés által okozott károk nem jelentéke-nyek, de a lakosság nagyon aggódik. Ellenben Milóban több ház beomlott, egy másik ház és a templom-torony pedig megrongálódott.

Közgazdasági táviratok.

New-York, augusztus 12. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 12.75 (12.75) augusztusra — (12.40). Novemberre 9.74 (9.72). New-Orleansban helyben 12.5/2 (12.5/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.55 (8.55). Stand white Philadelphiában 8.50 (8.50). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.56 (1.56). — Zsír: Western steam 8.15 (8.25). Rohe és Brothers 8.20 (8.10). — Tengeri irányzata tartott. — Aug-ra — (—). — Szept-re 59.1/2 (58. —). — Dec-re 59.5/2 (58.5/2). — Buza irányzata tartott. Piros ószi helyben 86.1/2 (86.1/2). — Aug-ra — (—). — Szept-re 85.1/2 (85.5/2). — Dec-re 85.1/2 (86.1/2). — Máj-ra 87.5/2 (87. —). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kévé: fair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Aug-ra 3.70 (3.60).

Nov-re 3.95 (3.90). — Liszt: Spring Wheat clears 3.60 (0. — 3.60). Cukor: 3.1/2 (3.1/2). Óm: 23.80—28.70 (28.60—28.65). Rész: 13. — 13.12 (13. — 13.12). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 12. (Terménytőzsde.) (Zárlat) Buza irányzata tartott. Augusztusra — (—). — Szept-re 80.1/2 (80. —). — Tengeri irányzata állandó. — Aug-ra 52.1/2 (51.1/2). — Zsír: Szept-re 8. — (8.07). Dec-re 7.70 (7.77). — Szalonna short clear 8.18 (8.18). — Sertészsír: Szept-re 13.27 (13.35). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Ki vagy?

Ki vagy? A szemed tisztakék
S rejtelmes is, miként az ég,
Melynek, fűrkészszük titkait,
Róla bármit is mond a hit.

Ki vagy? Országod a pokol,
Melyben a lélek haladok?
Avagy, mint nap a melegt,
Szépséged átvót hintetget?

Ki vagy? Bosszúálló? Szélid?
Nem hazudnak-e könnyeid?
Egyet szeretni tudsz-e hűn?
A lelkedhez óh fér-e bűn?

Ki vagy? Óh, hogy a szerelem
Kérdés nélkül, vakon terem?
S a szív még azt is szereti,
Aki talán sírt és neki!

Bródy Mihály.

+ Szent Lőrinc könnyei. A középkor vallásos miszticizmusa nevezte így el az augusztusi hullócsillagokat, amelyek legsűrűbben augusztus 10-én, Szent Lőrinc éjszakáján szíporokának alá az égről. Az idei Szent Lőrinc éjszakáján azonban nem sokat ért ez a mások annyira fölséges égi spektákum. Egyrészt a teli hold fehér világa halványította el a meteorok gyöngye tűzét, másrészt az ég nagyobb fele hamarosan felbőke takarozott. Csak itt-ott gya'ntak ki nagy piros szikrák az égi kupola rejtelmes sötétjében, csak néha jeleztek tüzes vonalak és égő csíkok a keskeny ösvényt, amelyen gondolatnál sebesebben megfutották pályájukat az égi lidőrtűztek. A világegyetem kóbor lovagjai, akiknek mintha erre az éjszakára tűzött volna ki ta'kát ismeretlen kéz az egek hallgatag mezején. Ma már tudjuk, hogy ösztöztört világok, szétzilált napok és főldek morzsi a hulló csillagok, melyek utját ezen a héten keresztetzi a hatalmas vonzóerejű föld futása. Ezt mondja a számokkal dolgozó tudomány, de az emberi szív még ma is poézist keres az egek kristálypalotájában is. Aki a földi vándorlásban kifáradt, bánatos sőhajjal kísér a mennyei tűz ellobbanását: egy lélek szabadult fel vele a sáranagy bilinesétől. Erkölyén kikönyöklő szerelmes lányka álmait és vágyait akasztja a tünemény csodagyors szárnyaira: nyomban megvalósulnak azok. S a körül az égi merők fakadó virágait látja bennük, melyeknek ragyogó szirmait suhanó szelek szórják szét a végtelenség éjszakájában.

+ Az indiat fakírok. Még emlékeztet az ósbudavári alvó fakírok kudarcra a kiállítás idejében. Ugyáltszik azonban, hogy ezek csak talmi fakírok voltak, mert a világ e'sőrangú tudósai közül voltak tanui a fakírok csodálatos mutatványainak, amelyek közt három dolog van, ami semmivé teszi a higieia, a nehézkedés, az idő és az élet törvényeit. Ez a három mutatvány: az élve eltemetés, a lebegés és a fánövésztes, oly sok beszéd tárgyát képezte, hogy husz évvel ezelőtt az angol kormány elhatározta, hogy e mutatványok valódiságáról hivatalos meggyőződést szerez. Meg is történt ez Agra várában, ahol az élve eltemetés vizsgálták meg. A kormány felhívására két fakír jelent meg az agra várban. A vár falai mind vörös márványból vannak építve és udvara két méteres márványkövel van borítva. A fakírok felszólítására egy ilyen követ kiemeltek helyéből és egy nyolc láb mély sirgődrőt ástak. Mikor kész volt a gödör, az egyik fakír térdre vetette magát és hosszan imádkozott. Imádkozás után egy labdacébot vett be. Ezután egy lepedőre ült és társa puha barna vasmot vett elő és betapasztotta föléit, orryukait, szemeit, és bevégezvén munkáját, begyógyította az eltemetendő fakírt a lepedőbe és a jelenlévő katonák segítségével tiló állapotban a gödörbe eresztette. Elhelyezve a fakírt a gödörben, deszkákat akként tettek feléje, hogy fejtől részut lábához értek, nehogy a reáhányandó föld agyonnyomja. Ekkor szünlött földdel hanylat tele a gödört, visszaillesztették a kivett márványlapot, friss termőföldet hintel-

tek a sirlapra és szomszédos kövekre és buzát velettek a földbe. A megállapodás szerint hat hónap múlva volt a sir felbontandó ugyanezen bizottság jelenlétében, és azért velettek a folyton katonai őrzet alatt levő sirra buzát, hogy a kőnek érintetlenségét és is bizonyítsa. Hat hónap múlva újra visszajött a bizottság és megállapította, hogy a sir sértetlenül maradt, kiemelték a követ, kihányták a földet és felmele a deszkákat, zöld penészről borítva találták a faszirt borító lepedőt. A katonák segélyével az alkalommal újra megjelent társa a fakirnak levette a leplet az eltemetettől és az orvosok konstátálták, hogy a test teljes épségben van, a szivveres csak műszerrel állapítható meg és a hideg test teljesen megmerevedett. Lassu hangon mormolta imáit az ébresztő fakir és ekközben delejes vonalakat írt le kezével fakir-társa testén és langyos vízzel hol halántékait, hol pedig a szivgördűt és a szemek feletti homlokcsontot dörzsölte. Kiszedte füleiből, orrlyukaiból és szeméiről a viaszragasztásokat és nyolc pernyi munka után felnyitotta szeméit a hat hónapig eltemetett fakir. Mikor hajlékonyává lett a test és fejét felemelte a fakir, társa langyos tejet adott innia, de előbb a tejet is — balkezeben tartva az edényt — jobbkezelével megdelejezte. Husz perc múlva magától felállt a sírból kivett fakir és kijelentette a bámuló bizottságnak, hogy ha kell, újra eltemetné magát, az mindegy neki, akár hat hó, akár hat év, akár hatvan évre, az eredmény ugyanaz. Igazat adott szavainak a bizottság is, mert ha valaki fel tudja függeszteni az élet-szervek működését egy napra, egy órára vagy hat órára, úgy kell tudnia azt felüggeszteni évtizedekre is, mert ez esetben nem az idő, de az eljárás, a tény a döntő. A második csodálatos mutatványa a fakirnak a *levegős*. Sokan látták már e mutatványt, de ennek sem tudják még csak megközelíthető magyarázatát sem adni. Egy nagy terem közepén állott a meztelen fakir, hamuval bedörögött testtel. Karjait összeönvén mellén, és lassu, mormogó inádkozás mellett leült a földre. Fejét mellére hajtotta, szeméit behunytta, s ebben az állapotban két-három perc múlva felemelkedett egy yard magasságra. A levegőben ült helyzetben volt, mintha egy láthatatlan deszkával lett volna alá-támasztva. Bárki hozzámehegetett a fakirhoz, megtapogathatta testrészeit és ábuhatott a levegő test alatt. Rövid időre ezután a mennyezetig emelkedett fel a test és onnan lassan ereszkedett vissza a padozatra. Egy angol tudós azt állította, hogy hipnotizálja a fakir a társaságot és azt szuggerálja, hogy lássák lebegni a fakirt. Hogy meggyőződjék az igazságról, egy lény-képező gépet vitt a mutatványhoz, azt mondván, hogy lehet az embereket hipnotizálni, de nem lehet egy gépet. A gép pedig igazolta azt, hogy nem volt hipnotizálós, tizennyolc képet vett a levegő fakirról s a tudósok ámulva maradtak a megmagyarázhatatlan tény előtt. Ez a mutatvány megdönti a fizikai sarkalatos törvényt, a nehézkedést és ezzel együtt

semmivé teszi a vonzás elméletét. A fakirok harmadik mutatványa, a *fanövésztés* pedig bebizonyítja, hogy ezek a látszólag egyszerű tudás emberek oly természet-törvényeket tudnak és alkalmaznak, miről a nyugati, az európai tudományok még csak sejeleme sinos. Körben ültek az európaiak egy helyen és a kör közepén egy kis halom föld volt elhelyezve. A fanövésztő fakir kívül állott a körön és felszólította a társaságot, hogy valaki messen le az éppen ott volt narancsáról egy ágacska, három szemmel.

A kör egyik tagja lemeteszt egy kívánt ágat és a nyert utasításhoz képest leült a kör közepén, a dombocská mellé, beleszurta a galyat a földbe és letakarta egy átlátszó takaróval. Rövid idő múlva emelkedni kezdett a takaró és a fakir felhívására a leplet levette, amikor is a három szemmel három galyacskát fakadt és az eredeti galy gyökeret eresztett. Öt perc ereztán újra intett a fakir és levéve a leplet a fászkáról, látszó, hogy a galyak teljesen kifejlettek és körülbelül harminc kifejlett levéllel vannak borítva. Újra letakarta a fát, rövid idő múlva újra intett a fakir és ekkor a három galy mind-egyikén egy teljesen kifejlett narancs volt, mit szorgos vizsgálát után elválasztottak a fászkától és a fászkát egy cserépbe ültették. A társaság hallgatagon hajolt meg a fakir megmagyarázhatatlan tudása és mutatványa előtt, annál is inkább, mert tudta, hogy semmi jutalom nem jár a fakirnak, ez bemutatja tudását az Isten dícsőségére. Sokat jártak utána az angolok, hogy magyarázatát leljék e dolognak, a fakir szívesen beszél erről és ha kéri, hogy magyarázza meg a dolgokat, azt mondja, azt nem teheti, de bárki megtudhatja, ki fakirra lesz, mint ő, akképpen él, mint ő és akkor a tudás magától jön meg. Sok ily dolog van Kelet-Indiában, mi magyarázatát semmielő modern tudományban nem lel és mit mégsem tagadhat le a legszkeptikusabb tudós sem, mert kézzel foghatólag bebizonyított és általán ismert tények.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Általános Hitelbank, értesülésünk szerint, pénteken délelőtt teszi közzé lélelv mérlegét.

A szombathelyi iparkiallítás e hó 15-én nyitja meg szép ünnepség keretében. A Széll Kálmán védnöksége alatt álló kiállítás megnyitására rendje a következő:

Délelőtt 8 órakor a kereskedelmi miniszter és a kiállítás védnökeinek fogadása a pályaudvaron. 9 órakor: Ünnepélyes háladó isteni tisztelet a székesegyházban. 10 órakor: A tisztelet küldöttségek fogadása a kereskedelemügyi miniszter által a vármegye dísztermében. 11 órakor: A kiállítás ünnepélyes megnyitása. 1 órakor: Disztribúció a Sabaria vendéglőben. 5 órakor: Térzene a kiállítás korzóján.

Este 9 órakor: A kiállítás területének díszes kivál-gítása.

A szegedi munkakiállítás. A szegedi kereskedelmi és iparkamara által rendezett kamarai kerületi tanonc- és segédmunka-kiállítást augusztus 11-ikén nyitotta meg Szarady Lajos kamarai elnök nagy-számu érdeklődő közönség, a város és az ipari, kereskedelmi, valamint a társadalmi szervezetek kiküldöttjeinek részvételével. A kiállítás nagyterjedelmű és rendkívül szélesen van elrendezve és anyaga is igen becses. 1186 kiállító több mint 5000 értékes tárgygyal vesz részt a kiállításon 11 csoportban. Ezek között 328 segéd van, a többi tanonc és szakiskolai növendék. A kiállításon — melyen a kerület hét vármegyeje 8 városával és 23 községgel van képviselve — 15 nagy iskolai terem és egy tágas udvar van megöltve tökéletes és értékes tárgyakkal. A hosszú folyosók falai a kerület jelentősebb tanoncskoláinak és építőiparos-tanfolyamainak rajzaival vannak borítva. A nagyszabású kiállítás e hó 28-ig lesz nyitva. Szent István-napjára és kiállítás megtekintésére a vidékről csoportosan érkező iparosok részvételével kerületi iparosgyűlést rendez a kamara, melyre eddig már több, mint 600-an jelentkeztek.

Az ipari jogok védelme. A nemzetközi szövetség az ipari jogok védelmére ezidei gyűlést Amsterdamban tartja meg szeptember 16-19. napjainban. E gyűlésen a kereskedelemügyi m. kir. minisztérium részéről dr. Emich Gusztáv miniszteri titkár, a VIII/B. szakosztály vezetője, a m. kir. szabadalmi hivatal részéről dr. Ballai Lajos elnök vesz részt, az Országos Iparvesztület pedig Kelemen Manó István szabadalmi ügyvivő, az iparvédelmi szakosztály a elnöke képviseli.

Csongrád község főjegyzőjének, Schlya Gyulának kezdeményezésére az ellátórság azzal a tervvel foglalkozik, hogy a község tulajdonát képező földekből egyszáz hold területen gyümölcsösítést létesít és erre a célra Csapády Bertalan orosházi állami szakértőrt fogják felkérni a tervek és költségvetés elkészítésére.

Az esztrák hitelintézet. Bécsből jelentik: A hitelintézet lélelv mérlege 3.947.028 korona tiszta nyereséget tüntet fel a múlt év első felének 4.286.701 korona tiszta nyereségével szemben. A nyereség-számiák 7.251.767 koronát tüntetnek fel 7.613.069 koronával szemben, a teher- és vesztésgazsámla pedig 3.304.739 koronát 3.326.368 koronával szemben. A nyereség egyes tételei a következők: nyereség értékpapírokon, konzorciális és kommanditárius üzleteken 462.827 korona 23 fillér, kamatok 4.706.238 korona 77 fillér. Proviziók, beleszámla az árukon való nyereséget, 1.638.134 korona 06 fillér. Kiföldi váltók 280.092 korona 27 fillér. Ingatlanok jövedelme 96.589 korona 75 fillér, utólagos bevételek a leirt követelések után 2916 korona 90 fillér, fel nem vett osztalék 1596 korona, nyereségátosztás az 1902. évről 173.399 korona 82 fillér; Összesen 7.251.766 korona 80 fillér. A terhek és vesztések összege a következő telekekből áll: fizetések 1.664.456 korona 83 fillér, költségek 591.231 korona 39 fillér, leírások az ingatlanok és a leírt után 50.816 korona 30 fillér, adók és illetékek 940.156 korona 14 fillér. A nyugdijalaphoz való hozzájárulás 100.000 korona, vesztések követeléseken 58.078 korona 15 fillér, összesen 3.304.733 korona 26 fillér. A tiszta nyereség tehát az 1903. év első felére 3.947.027 korona 94 fillér. A június hó 30-án teljesen lezárt konzorciális üzletek eredményei ezen összeállításba a magyar konzorziós üzleten való nyereség kivételével vannak beállítva.

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Írta: GIOVANNI VERGA

(9)

— De igen, de igen, amikor tetszik, amikor önnek tetszik. Nem szükséges ily jeleneteket csinálni... Nézzé, mennyi fájdalmat okoz a leányának!... — Szép, — mormogott Motta, — szép! Megértettem!

Motta hátat fordított nekik, akárcsak az apja, az Isten nyugosztalja. Alig volt egyedül, elkezdett ordítani, mint egy bika, arcával a fal felé fordulva. De emberek jöttek be, elhallgatott. Ilyenkor magabafogott a fájdalmait és a keserűségét; úgy multak a napjai, sőt arra gondolt, hogyan lehetne meghosszabbítani az életét. Addig él ember, amíg lélegzik. Abban a mértékben, hogy lélekzete lassanként elfogyott, kibékült a fájdalommal. S széles vállai voltak és kemény bőrével még elhuzhatja jó sokáig. Néha takarója alatt bizonyos melegegdedést érzett, ha rá gondolt arra, hogy micsoda ábrázatot fog vágni a hereg és a többiek, ha látni fogják, hogy oly kemény bőre van.

Odáig jutott, hogy beleszeretett a fájdalomba, megfigyelte azokat, érezni akarta őket, csak azért, hogy tovább élhessen. A rokonok is megtudták, hogy a betegsége évekig elhúzódhatik és megnyugodtak. Ilyen a világ, ha az első hőség elmúlt, mindenki megy a maga útján és vigyáz a magáéra. Még nem is panaszkodott, nem szólt semmit, okos paraszt volt, hogy el ne poecskolja a lélekzetét, hogy ki ne szalassza a száján azt, amit megmondani nem akart; és csak időnként nézett oly pillantásokkal, amelyek jelet mon-

dottak, ha a leányát látta, aki oly kétségbeesett arccal kereste föl és aztán férje pártját fogta és őt becézte vele, a szeméi előtt, a szeretet ürügye alatt, hogy Grizzo, aggodalomtól, hogy a végredelettel ne kellemetlenkedjek neki. Motta kitalálta, hogy leánya más titkokat is rejt magában és sokszor másutt a feje, miáltal atyja halálos ágyán fektült. Mennél rosszabbra fordult állapota, bensőleg annál jobban émszette magát; a vére egészen méreggő vált, mindig önféjűbb lett, halgatag, kérlelhetetlen, az arcát a fal felé fordítva, csak morgással válaszolt, mint az állat.

Végre meggyőződött róla, hogy elérkezett az órája és készülődött rá, hogy mint jó keresztény haljon meg. Izabella azzonnal mellette termett, hogy szórakoztassa.

Motta a könyökére erőlködött és felült az ágyában.

— Hallgass meg! — szólt.

Arca csupa düdli vonás, de ő maga nyugodtan beszélt. Szemeit rámeresztette a leányára és a fejével bólogatott. A leánya megfogta a kezét és zokogásba tört ki.

— Hallgass, — kezdé újra Motta, — hallgass. Ha így kezdjük, nem jutunk semmire.

Motta lihegett, mert rövid volt a lélekzete és az izgalomtól is. Bizalmatlankodva tekintett körül és némán tovább bólintott a fejével. Izabella is az ajtó felé fordította könnytel szeméit. Motta mester fölemelte lesoványodott kezét és keresztet vetett a levegőben, azzal jelezve, hogy vége van mindennek és hogy halála előtt mindenkinek meg-bocsát.

Hallgass rám... Beszélne kell veled... mig egyedül vagunk...

A leány rávetette magát apjára, kétségbe-esve, sirva és zokogva, miáltal réveteg kezei megszorongatták apja fejét.

— Nem! Nem!

Motta is megsimogatta leánya haját, lassan, némán.

Aztán megint megszólalt:

— Én azt mondom neked, hogy igen. Nem vagyok gyerek. Ne vesztessük az időt.

Aztán valami gyengédség fogta el.

— Fáj neked? Neked is fáj? Az ő hangja is gyengéd lett, bánatos szeméi sokkal szelídebbek és valami reszketett az ajkain.

— Szerettelek... én is... ahogy csak szeretethelek... Mindenki úgy tesz, amint lehet.

Lassan, habozva magáhozvonta leányát, mereven ránézett, mintha azt vizsgálná, hogy ő is így akarja-e és erősen magához szorította, tüskés arcát szép hajára téve.

— Mondd, nem okoz neked fájdalmat?... Mint akkor, mikor még gyermek voltál.

Ajkaira toltak ugyanakkor más dolgok is, a szenvedély és keserűség hullámai, az a gyűlöletreméltó bizalmatlanság, amiket üzleti kérdésekben gazemberek vertek a fejébe. Kezével megsimogatta homlokát, mintha azokat ki akarná onnan törölni és megváltoztatni a beszédet.

— Beszéljünk a mi ügyünk körül. Ne vesztessük felesleggel az időt, most a mikor...

A leánya nem akarta, járkált a szobában, s a kezével a hajába kapott, azt mondta, hogy a szíve ketté hasad, hogy valami gonosz előjel bántja és úgy érzi, hogy édes atyja nemsokára örökre lehunyja szeméit.

— Ne ellenkezz leánym, beszéljünk róla, ragaszkodott elhatározásához Motta. Komoly dolgok azok. Nincs vesztetgteni való időm. — Az arcá megint elsötétült. A régi harag villogott szemében. — Tehát ez azt jelenti, hogy nem törődöl velem... mint az urad...

Mikor aztán látta, hogy leánya mégis meg akarja hallgatni és lehorgasztott fejjel az ágy mellett ül, elkezdett panaszkodni a sok szívfájdalom miatt, amelyet neki okoztak, ő is, férje is azzal a sok adóssággal... Figyelmébe ajánlotta az ő vagyonát, kérte, hogy védje, oltalmazza meg. — Látod, inkább hagyd levágnatni a kezedet... ha az urad azt ajánlja, hogy írj alá papirokat!... Ő nem tudja, mit jelent az!

(Folytatása következik.)

„Bizalmas Barát”
című könyvecske, mely mindennemű férő- és nőneműbetegekhez, kellek, mintegy ötven-ötven-

Színházak, szórakozó helyek.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. augusztus hó 13-án.

Ernőfi.

Opera 4 felvonásban.
Kezdet 7 1/2 órákor.

VÁROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. augusztus hó 13-án.

Bob herceg és Mici hercegnő.

Enekbeszéd 4 felvonásban. Irt: Föld Mátyás.

Zenéjét összeállította Barna Izid.

Kezdet 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI ORFEUM

VII., Nagymező-utca 17.

Szombaton, augusztus 15-én

nagy

megnyitó-előadás.

CIRCUS Cesar Sidoli

a Városligetben.

Ma csüt. augusztus 12-én

este 8 órákor

nagy előadás

10 válogatott számból álló műsorral.

Színe körül a nagy kiállítás némajáték

„Fol Szibériába”.

Műsora 300 személy, köztük a ballettisztviselő 70

tagja és 50 fő.

Bővebbet a napi falragaszok.

Legjobb Legjobb Legjobb

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

PAP. PAP. PAP.

Szinfonia hangverseny.

Prof. Wieschendorf II. karmester.

Csütörtök, 1903. augusztus 13-án.

Előadás a Szt.-Lukácsfürdő dunaparti nagyvendéglőjében.

I. „Circus”-induló Beck Aranka

II. „Willars dragonyosa”, nyitány Mallart

III. „Szerelem” keringő Waldfeld

IV. Előjáték és „Szt. Anna Paraszabadosa” Macagni

V. Egy népszerű dal transzcriptója néhány

népszerű mesterszerző

VI. „A parlag”, nyitány

VII. a) „Éjeli zene”

b) „Sunnytown”

VIII. Második k-dur polonaise

IX. Előjáték, chorál és fuga

X. „Unepoly-nyitány”

XI. „Lohengrin” előjáték

XII. a) Air a XVII. századból

b) Ismeretlen „Hoffmann meséiből”

XIII. „A székelyhajú”, polka-mazur

Wieschendorf

Ős-Budavára

Nyitva d. u. óráktól reggeltől 4 óráig.

Ma csütörtök, augusztus 13-án.

Tündéri kilavígítás.

A nagy variété-színpadon fellépnek:

Little Pich

az elérhetetlen karikatura-komik, továbbá The Georgia

Piccaninnis, Rafael és Colombel francia

duettisták, Genny család, különleges akrobaták, Pesch-

hoff csoport, orosz ének és táncművészek, Moroschani,

Miss Rawenberg, The 4 Horseshoe stb. stb.

FOLIES COMIQUES-ban

két új bohózat és

Steinhart és 6 érdekes, új szórakozással.

Pályák és ülőhelyek az esti előadás miatt elővártathatók

Belépő díj 60 fillér.

Kedvezményes jegyek a városi úszókban kaphatók.

Miért szenved ön?

mikor még oly régi és

bármely eredeti sebek

biztos gyógyulása kiállítás

helyeztetik és majd minden

fajta seb és vesztélyes

elkerülhető THIERRY A.

K. Gyógyeszer

valódi centifolia-kenőcs

csodakenőcsnek nevezve

használatát. Ezen kenőccsel

egy 14 éves, gyógyíthatatlannak

tartott esetben teljesen meg-

gyógyították. Ezen kenőcs

22 éves, nehéz rákcsúrt baj.

Valódi centifolia-kenőcs használatát:

a gyermekorvosok büszkék, a

tej elakadásánál, mellkeményedéskor,

vörhenyénél, mindenfélétől régi bajnál,

székrekedésnél, vörhenyénél, fülgyulladásnál, garatgyulladásnál,

stb. stb. két téglénél kevesebb nem kifizeti. Két téglénél

azért bérmentve 3.50 K. az egész előadás bevétele vagy

jövőbeli bevétele mellett. Ezen kenőcs elvételét

megtekinthető. Figyelem! Mindenkit hamisít-

ványok vételeitől és kérem pontosan figyelni, hogy minden

tégelen fent van védjegy és „Schutzengel-Apotheke des

A. Thierry in Pragrad” leírása látható. Minden tégely

a védjeggyel ellátott használati utasítással van borítva.

Az én valódi centifolia-kenőcsöm hamisított és utánzó a véd-

jegy-örvény alapján szigorúan büntetendő. Gyógyos és

hamisítványok fellelője. — Egyedül bevezető forrás:

Schutzengel-Apotheke des A. Thierry

in Pragrad bei Rottsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapest: Török J. Király-utca és Dr.

Egger Leo és J. gyógyszerészeknél Váci-körút 17., Zágráb-

ban B. Mittelbach, Bécsben C. Brady gyógyszerészeknél.

Most jelent meg!

Latin-magyar Zsebszótár

középiskolák számára.

Szerkesztette

SCHMIDT JÓZSEF

áll. fogyn. tanár.

I. rész: II. rész:

Latin-magyar, Magyar-latin.

Egy-egy rész csinos vászonköt. 2 kor.

Mindkét rész egy erős fűzőköt. 4 kor.

A Schmidt József-féle latin-magyar zsebszótár

aranylag kis helyen mindent nyújt, a mire a tanuló-

k számára van. Schmidt szótára nem hagyja a tanuló

kérdéseit sohasem felelet nélkül, mert előtte épen csak

a kérdések lebegtek folyton munkája készítésénél.

Minden egyes szótárkészenléstől, hogy a könyv

felett gőrgyűjtő tanuló gondolt a szerző, ennek

szemével igyekezett látni, egyre arra gondolt, hogy

ennek munkáját könnyítse.

Nagyon kíváncsi vagyok, hogy ezt a szótárkészen-

lést fel fogja ismerni és egy a tanítás, mint a tanuló

szempontjából magát fogja legjobban előmozdítani

az érdekes munkájának gyors elvégzésére. Ez a munk-

ajánlással könnyebb lesz, mert a díjazás vonatkozik

nyilvánlag is szép kiállításra, a szemre nézve kellem-

es beállítások szerzőt szótár egy részének ára

mindössze 2 korona. — E szótár kiadását előz-
megjelenet ugyanaz a szerző.

Latin Tulajdonnevek Tára,

mely akár a szótár mellett, akár külön is nélkülöz-

hatatlan és hasznosító segélykönyv. — Ára 80 fillér.

Megjelenet és kapható az „ATHENAEUM”-irod, és

nyomdai r.t.-nél Budapestben, VII., Kerepesi-út 54.

és mindenhol minden könyvkereskedésben.

Szabadalmazott szájpapír és légzőkamrás fogorok.

A modern fogtechnika legna-

gyobb vívmánya az általunk föl-

talált szájpapír és légzőkamrás

fogorok, amelyek rá-

gók, káposok és szájpapíron

kell, csupán az általunk feltalált és

az őseink európai államokban szaba-

dalmozott légzőkamrák által

előmaradékok visszamaradása és ezzel kapcsolatos er-

jedes a szájpapír, amely szájpapír és súlyos gyomorhajtás

az okozója, fogoroknál teljesen ki van zárva. 2. Nem

rontják a szomszéd fogakat, miként fogoroknál

és előfordul az anyagi bajt okoznak. 4. A szájpapír

folytat nem okoz érzékenységet és bevezetésekor; fog-

oroknál bárki rögtön megszokja. 6. Éves után fogor-

rainkat nem kell kivenni a szájpapír tisztítás végett, mint a

szájpapírral ellátott fogorok, hanem éppen úgy tisztí-

tessék, mint a természetes fogak, melyekről a fogorok

mesterek fogakat egyedül a légzőkamrás szájpapír

használatával lehet tisztítani. — Fogoroknál a pártól

ról, római és brüsseli országgyűlés kiállításán arany-

makkal és díszoklevelekkel lettek kitüntetve. Fogor-

oroknál ebben az esetben nemcsak a drágább

fogoroknál, hanem a legkevesebb fogoroknál is 10 évi

jótállást vállalunk el.

Fogorvosi és fogtechnikai rendelő intézet

(Keleti pálya)

VII., Baross-tér 20. sz. udvarán szemben.)

Csakis válaszgyelggel ellátott levelekre felelünk.

Az ATHENAEUM r.t.

kiadásában megjelent:

HÁZASSÁGI PEREK

ÉS ELJÁRÁS

HÁZASSÁGI PEREK.

Irt: KNORR LAJOS

egyv., ny. táblát bír., stb.

E könyv egybefoglalja a

házasági perekre vonat-

kozó összes jogszabályokat

ugy, hogy annak nemcsak

a szakember, hanem a per-

tekedő házasságok is haszná-

thatók.

Ára angol vászon-

kötésben 2 korona.

Kapható az ATHENAEUM

r.t.-től (Budapest, VII.,

Kerepesi-út 54.) és

minden hazai könyvkeres-

kedésben.

MINDEN HÁZASSÁGON sikeresen használható

az alább felsorolt szakácskönyvek számtalan-

szor kipróbált receptjeit, utasításait.

HILAIRE st.

KÉPES BUDAPESTI SZAKÁCSKÖNYV

Szerkesztő: Zemplényiné Szabó Antónia.

Ez az izérl-izé magyar szakácskönyv csaknem

15,000 étel- és egyéb receptet foglal magában.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonkötésben 4 korona

Diszkrétban ... 4 korona 80 fillér.

Ára fűzővel ... 8 korona 60 fillér

Tartós félvászonk

Kiadóhivatali telefon-szám: **54-39.**

Szerkesztőségi telefon-szám: 56-12.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni.

Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Mihályon

Enriched Air

800 forint tényleg
at. Bővebbet Nie-

0 forintért eladó,

ISKOLAI KIKEP- őhajt létesíteni oly

agora-tanáró.
aimondók: Ma-

mozdítására, a fejbőr erő

vagy uriházhoz is
megrendelésekhez

Egy tégely ára
1. 2. 3. és 5 ltr.

francia

Wien I. Graben 1

Gödöllőn

Magyarországba és A

Impressions

mege szőlő és gyüm
nagytermelők.

ÓVSZEREK

5 szabásu

Gullmál 12 drö. legunom
 kisebb 2 frt.

réz Alló leg-

Pessar-Oclusiv nổi óng

szek beszerzési

Irrigátor teljesen felszerelt
1-30 db 2 fci

eresések: S. E.

Bucarest, VII/3.
K. G. S. v. i. n. t.

y, VII. Ovoda-

köpenyek

éki városban,

günlük-
könevek

4038

Page & Co.
Béca. L. Riener

vatafnokoknak na-
ma, kedves őszirózsá!

d világ **PREMIUM** vásár